

Kołobrzeg. Widok z lotu ptaka na nową aranżację ekspozycji plenerowej, zdjęcie: Uwe Schoenfeld

Gazeta Muzealna wyróżniona

Z radością pragniemy powiadomić naszych czytelników że **Gazeta Muzealna** otrzymała z rąk Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego **wyróżnienie** w konkursie *Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku 2011*. Wydawany przez nas biuletyn informacyjny został uznany za jedyne w swoim rodzaju wydawnictwo muzealne, które nie tylko informuje o działaniach i kolekcji muzeum, ale prezentuje wysokiej jakości artykuły w estetycznej szacie graficznej, przez co posiada duży walor edukacyjny. Jury doceniło również dostępność wydawnictwa dla różnych grup odbiorców – m.in. poprzez publikację Gazety w wersji elektronicznej na stronie internetowej.

31 maja 2012 r. w siedzibie Muzeum Narodowego w Szczecinie odbyło się uroczyste rozstrzygnięcie konkursu, organizowanego przez Stowarzyszenie Muzealników Polskich. Celem konkursu był wybór i uho-

norowanie autora najciekawszego przedsięwzięcia z zakresu działalności muzealnej w województwie zachodniopomorskim za rok 2011. Werdykt jury odczytał prof. dr hab. Radosław Gaziński, a dyplomy wręczył Marszałek Wojciech Drożdż.

Zdobyte wyróżnienie nobilituje i jednocześnie obliuguje do jeszcze większej pracy nad rozwojem kołobrzckiego Muzeum. Mobilizuje do dalszej aktywności – zmusza do poszukiwania coraz to doskonalszych form docierania z naszą misją do odbiorców.

Właśnie dlatego otwieramy naszą ekspozycję plenerową w nowej odsłonie. W czerwcu tego roku dokonaliśmy rewolucyjnych zmian w ustawieniu eksponatów – artylerii, pojazdów opancerzonych i samolotów.

Najważniejszym jednak działaniem jakiego jesteśmy świadkami to budowa Kołobrzckiego Skansenu Morskiego – plenerowej ekspozycji okrętów wojennych i muzealiów morskich ze zbiorów Muzeum Orę-

ża Polskiego. Od czasu budowy Oddziału Dzieje Oręża Polskiego przy ul. Emilii Gierczak w 1980 r., inwestycja i zaangażowanie Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu w utworzenie skansenu, to największe finansowe wsparcie, jakie ma na celu stworzenie nowego produktu turystycznego w oparciu o zbiory muzealne. Napawa nas dumą fakt, że możemy być częścią tej wielkiej historii, jaka dzieje się na oczach nas wszystkich. Warto wybrać się na spacer do portu rybackiego i zaobserwować, jak przebiega budowa skansenu, który już w przyszłym roku będzie największą atrakcją o morskim charakterze na naszym wybrzeżu.

Zapraszamy do lektury Gazety Muzealnej w której znajdą Państwo najnowsze wiadomości o prezentowanych zbiorach oraz naszej ofercie kulturalnej.

PAWEŁ PAWŁOWSKI

Dyrektor Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu

Mundur w Filmie

nowa wystawa,
strona 4-5

Kołobrzeczki Skansen Morski

strona 6-7

Tajemnice spod pancerza

Europejskie Dni Dziedzictwa,
strona 11

Święto Wojska Polskiego

– 15 sierpnia 2012 r.

W dniu 15 sierpnia w rocznicę Bitwy Warszawskiej Sily Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej obchodzą swoje do- roczne święto – **Święto Wojska Polskiego**, które zostało ustanowione w dniu 30 lipca 1992 roku. Nawiązuje ono do tradycji jego obchodzenia w II Rzeczypospolitej, upamiętniając rocznicę słynnego manewru Wojsk Polskich znad Wieprza w 1920 r.

Święto Żołnierza w II Rzeczypospolitej ustanowił Minister Spraw Wojskowych gen. broni Stanisław Sztybel rozkazem z dnia 4 sierpnia 1923 roku. Podano w nim: „W dniu tym wojsko i społeczeństwo cześć chwałę oręża polskiego, której uosobieniem i wyrazem jest żołnierz. W rocznicę wiekopomnego rozgromienia nawały bolszewickiej pod Warszawą święci się pamięć poległych w walkach z wiekowym wrogiem o całość i niepodległość Polski”.

Wojsko w służbie dla dziedzictwa historii

„Sily Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i nienaruszalności jego granic.”
Art. 26 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

W Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP) czynna służba wojskowa w czasie pokoju pełniąca jest przez ochotników jako zawodowa służba wojskowa (stała lub kontraktowa) oraz niezawodowa służba wojskowa (kandydacka, przygotowawcza, okresowa służba wojskowa, ćwiczenia wojskowe żołnierzy rezerwy). Żołnierzem zawodowym może zostać obywatel polski, o nieposzlakowanej opinii, którego wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej nie podlega wątpliwości, posiadający odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej, która wymaga zdyscyplinowania, lojalności i poświęcenia.

Polskie Sily Zbrojne to: Wojska Lądowe, Sily Powietrzne, Marynarka Wojenna, Wojska Specjalne.

Poza obowiązkami służbowymi żołnierzy, ważnym elementem działań Wojska Polskiego jest edu-

Święto Żołnierza obchodzone w Wojsku Polskim bardzo uroczyste, starając się nadać mu charakter wspólnego święta wojska i społeczeństwa. W jednostkach wojskowych organizowano cykle pogadanek, podkreślając bohaterstwo żołnierza i zryw całego narodu w obronie zagrożonej niepodległości w lecie 1920 r. Każdy z pułków uczestniczących w Bitwie Warszawskiej miał swoich bohaterów, których nazwiska i czyny były przypominane żołnierzom.

Święto Żołnierza wiele pułków obchodziło w polu podczas letnich ćwiczeń. W dniu 15 sierpnia przeżywano zajęcia, by przypomnieć chwalne czyny i uczcić poległych bohaterów.

Pod koniec okresu międzywojennego dzień 15 sierpnia był też doskonałą okazją do przekazywania wojsku sprzętu i uzbrojenia zakupionego ze składek społeczeń-

stwa. Szczególny charakter miało Święto Żołnierza w 1939 r. Wobec zbliżającego się konfliktu zbrojnego z Niemcami stanowiło ono charakter pożegnania wojska ze społeczeństwem przed wymarszem na front. Po przegranej kampanii 1939 r. Święto Żołnierza obchodzone we wszystkich jednostkach polskich sformowanych na Zachodzie. Starano się czcić pamięć o bohaterach wojny 1920 r. w obozach jenieckich.

Podczas okupacji szczególniego znaczenia nabierały obchody Święta Żołnierza urządzone w Podziemnym Państwie Polskim i w szeregach Armii Krajowej. Przypominanie wielkiego zwycięstwa podnosiło na duchu w ciężkich

Za pomoc w realizacji misji i kreowaniu wizerunku Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu z okazji Święta Wojska Polskiego, wszystkim noszącym żołnierski mundur – najlepsze życzenia składają wdzięczni kołobrzescy muzealnicy!

dyslawowo); piloci – mechanicy z 21 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Świdwinie i pracownicy Wojskowych Zakładów Lotniczych w Bydgoszczy (pomoc w transporcie i montażu samolotów SU-22), piloci-mechanicy z 22 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Malborku (pomoc w transporcie i montażu samolotów TS-11 Iskra i PZL Iryda), żołnierze z 7 Brygady Obrony Wybrzeża w Słupsku (udział w spektaklu hi-

stycznym Bój o Kołobrzeg). Pod nadzorem merytorycznym mjr Tomasza Ogrodniczka – kustosa Muzeum Broni Pancernej w Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych w Poznaniu – trwa renowacja czołgu PzKpfw IV.

Wielką pomoc przy realizacji naszych wystaw okazał nam także dowódca i żołnierze z 12 Dywizji Zmechanizowanej

Dyrektor muzeum i żołnierze 78 Pułku Rakietowego OP podczas Święta Wojska Polskiego w 2011 roku

TS -11 ISKRA
zostań pilotem samolotu szkolno - treningowego
bilet 4 zł

Oddział Dzieje Oręża Polskiego,
ul. ppor E. Gierczak 5
w sezonie letnim codziennie 10.00 – 18.00

W Szczecinie, 78 Pułku Rakietowego OP w Mrzeżynie (obecnie 36 Dywizjon OP), Muzeum Wojsk Inżynieryjnych przy Wyższej Szkole Wojsk Oficerskich we Wrocławiu, 2 Brygady Zmechanizowanej im. Marszałka Piłsudskiego w Złocieńcu.

Powiat Kołobrzescki

– bogactwo przeszłości dla budowania przyszłości

Uroczyste otwarcie wystawy „Mundur w filmie” - 4 lipca 2012 r.

Na placu budowy Skansenu Morskiego – w tle slipowany okręt ORP Fala.

rie z Historią, Europejskie Dni Dziedzictwa czy spektakl historyczny Bój o Kołobrzeg, to jedne z wielu projektów realizowanych wspólnie z myślą o upowszechnianiu dziedzictwa kulturowego i historycznego. Jako Starosta Kołobrzescki właśnie w naszym

honorowym patronatem. Jest to pierwsza w Polsce prezentacja mundurów i rekwizytów z najgłośniejszych światowych produkcji filmowych, która w tak szerokim zakresie pokazuje, mundury używane w filmach, przy jednoczesnym naświetle-

W Powiecie Kołobrzesckim znajduje się olbrzymie bogactwo naturalnych atrakcji przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Nie tylko morze i związane z nim życie lokalnej społeczności, determinuje charakter Ziemi kołobrzesckiej. Burzliwa historia tej ziemi przypomina o ludziach i wydarzeniach, jakie miały miejsce na przestrzeni wieków: wczesnośredniowieczne grodzisko i biskupstwo, lokacyjne miasto, szlak hanzeatycki i solny, fortyfikacje miejskie, pole bitwy wielu epok czy jedno z najpiękniejszych polskich uzdrowisk – Kołobrzeg. Potencjał ten wzmacniają liczne zachowane zabytki architektury, pomniki przyrody i bogactwa naturalne – źródła solankowe i borowinowe. Wartość tę determinują także nieodległe wydarzenia związane z powrotem Polski nad Bałtyk w marcu 1945 roku.

Naszą wspólną historię powinniśmy razem pielęgnować i szanować. Zadaniem Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu jest przede wszystkim inwestowanie oraz wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych zmierzających do wspólnego

celu, jakim jest zachowanie dziedzictwa kulturowego dla kolejnych pokoleń. Ostatnie inwestycje realizowane w Powiecie to rewitalizacja parków nadmorskich i podworskich, budowa rowerowych i kajakowych tras turystycznych, tworzenie baz sportowo – rekreacyjnych oraz inwestycje w kulturze i oświacie. Starostwo Powiatowe wspiera nie tylko własne jednostki, ale i instytucje miejskie i gminne oraz organizacje społeczne.

Ważną dla rozwoju kultury jest ustanowienie nagrody *Pegazy Kultury* przeznaczony dla aktywnych animatorów i twórców działających na terenie naszego Powiatu. Nagroda ma na celu ich docenienie i nobilitację, ma również pomagać osobom działającym w sferze kultury w zakresie jej animacji, a także – aktywnej twórczości. Odbyły się już dwie edycje uroczystej gali, podczas której miałem zaszczyt osobiście wręczać statuetki ludziom zasłużyłym dla kultury Ziemi kołobrzesckiej.

Nagroda ta, a także wsparcie, jakie Starostwo Powiatowe udziela projektom z zakresu kultury jest

Przekazanie sztandarów organizacji kombatanckich – 18 marca 2011 r.

Powrót muzealnego samolotu LIM-2 po kompletnej renowacji przez pasjonatów z 31bit w Poznaniu.

przede wszystkim docenieniem pomysłów i działań konkretnych ludzi, bez których te zadania nie mogły być zrealizowane. Cieszy mnie, iż takich osób pojawia się coraz więcej, a dzięki ich pasji możemy wspólnie tworzyć wizerunek Powiatu Kołobrzesckiego.

Instytucją kultury prowadzoną przez Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu jest Muzeum Oręża Polskiego – największe muzeum o profilu wojskowym na Pomorzu i jedna z największych kolekcji w Polsce. Działające nieprzerwanie od blisko 50 lat, stale rozwija swoją kolekcję oraz tworzy nowe produkty turystyczne. Starostwo Powiatowe jest partnerem wszystkich wydarzeń organizowanych przez kołobrzesckie Muzeum i aktywnie w nich uczestniczy. Europejska Noc Muzeów, Fe-

Muzeum zdeponowałem swoje najcenniejsze rodzinne pamiątki związane z historią Straży Granicznej.

Obecnie wspólnie realizujemy utworzenie Kołobrzesckiego Skansenu Morskiego – nowatorskiej w swojej formie ekspozycji zabytków związanych z kulturą morską. Jestem przekonany, iż będzie to niespotykana w skali kraju atrakcja turystyczna, która nie tylko wzbudzi zainteresowanie turystów, ale i wzmocni morską potencjał Kołobrzegu.

Zdumą mogę powiedzieć, iż że innowacyjne pomysły, wprowadzane przez Muzeum, stają się dla wielu muzealników w Polsce niedoścignionym wzorem. Najlepszym przykładem niech będzie zorganizowana obecnie wystawa „Mundur w Filmie”, którą objąłem

niu historii wojskowego uniformu na przestrzeni ostatnich 200 lat.

Cieszę się niezmiernie, że Powiat Kołobrzescki ma szczęście do wyjątkowych obiektów muzealnych, wypełnionych bezcennymi pamiątkami przeszłości, ma też szczęście do ludzi, którzy to dziedzictwo potrafią właściwie ocenić, pielęgnować i w sposób niezwykle ciekawy i efektowny udostępniać zwiedzającym. Kołobrzesckie Muzeum stale wzbogaca się o nowe nabytki, a sale wystawowe wciąż są pełne zaciekawionych widzów, którzy chętnie tu wracają. Jestem spokojny o przyszłość naszego Muzeum, wiedząc, że pracują w nim ludzie z pasją i miłością do historii.

Tomasz Tamborski
Starosta Kołobrzescki

Kiedy mundur staje się

Mundury wojskowe oryginalne, posiadające swojego autentycznego właściciela – żołnierza, można oglądać na wystawie głównej Muzeum Oręża Polskiego od prawie 50-ciu lat. W tym sezonie letnim, w Kamienicy Kupieckiej możemy wojskowe uniformy oglądać w całym innym świetle.

4 lipca 2012 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowej wystawy czasowej *Mundur w Filmie*, gdzie po raz pierwszy w Polsce zostały pokazane kostiumy i rekwizyty z najgłośniejszych światowych i polskich produkcji filmowych. Tłumy mieszkańców i turystów wzięły udział w zaaranżowanym planie filmowym wśród grup rekonstrukcji historycznej, zabytkowych pojazdów militarnych i przy dźwiękach muzyki filmowej. W rolach głównych wystąpili zaproszeni przez Muzeum Oręża Polskiego goście: **Bogusław Wołoszański** – dziennikarz, historyk, autor wielu publikacji oraz kultowego serialu *Sensacje XX wieku*, oraz **Tajemnica** twierdzy szczyfrow

■ Paweł Pawłowski, Krzysztof Kłuskowski i Bogusław Wołoszański – wernisaż 4 lipca 2012 r.

nie byłaby tak realistyczna: – Marek Łukasik i Maciej Wyszkowski – GIH Pomerania 1945 (grupa rekonstrukcji, która zagrała w większości polskich produkcji filmowych) – Krzysztof Zawiliński-AA7 (m.in. dubler Tomasza Kota w filmie *Hans Kloss* w reż. Patryka Vegi) – Stowarzyszenie Erika (odtworzące kobiety II wojny światowej) – Bałtyckie Stowarzyszenie Miłośników Historii PERUN w składzie:

stawieniu z konkretnym aktorem otrzymały symboliczne znaczenie i są przypisane do określonej postaci fikcyjnej lub autentycznej. Każdy z nas doskonale pamięta mundury Janka lub Gustlika z *Czterech pancernych* oraz Hansa Klossa. Jako kostiumy filmowe, mundury posiadają swoje znaczenie emocjonalne i kulturowe. Film sprawia iż ten strój żywa, zaczyna odgrywać swoją rolę, komunikuje widza z graną postacią. Mundur użyty w filmie jest

tylko kostiumem – rekwizytem, nadającym znaczenie odgrywanej w nim postaci. Dopelnia warsztat aktora i ułatwia przedstawienie realizmu wydarzeń, postaci i zamysłu reżysera.

Przy realizacji wystawy ogromną pomoc udzieliła nam Fabryka Umundurowania Braci Kłuskowskich, która jest właścicielem mundurów. Do zadań muzeum należała aranżacja i dopasowanie kostiumów historycznych oraz wg konkretnej produkcji filmowej.

Na wystawie zobaczymy kompletne mundury z takich filmów: – porucznika Abwehry Hansa Klossa (w tej roli **Stanisław Mikulski**) i oficera SD Hermanna Brunera (**Emila Karewicza**) z najnowszej produkcji **Patryka Vegi** „Kloss: Stawka większa niż śmierć” – porucznika Aldo Raine – granego przez **Brad Pitta** w „*Bękartach Wojny*” **Quentina Tarantino** – pułkownika Pakulskiego, granego przez **Marcina Dorocińskiego** w najnowszym serialu Telewizji Polskiej i BBC „*Szpiedzy w Warszawie*”, którego premiera zapowiadana jest na jesień 2012 r. – kawalerzysty Jana Krynickiego – granego przez **Borysa Szcza** w filmie **Jerzego Hoffmana** „*Bitwa Warszawska 1920*” – pułkownika Clausa von Stauffen-

■ Kostium Brada Pitta z „Bękartów Wojny” Q. Tarantino.

berga granego przez **Toma Cruise’a** w „*Operacji Walkiria*” w reżyserii **Brayana Singera** – majora Henryka Sucharskiego, w którego postać wcielił się **Michał Żebrowski** w głośnym filmie „*Tajemnica Westerplatte*”, oczekującego na swoją premierę w 2012 r. A także uniformy i rekwizyty z filmów: „*Czas Wojny*” 2011 r., w reż. **Stevena Spielberga**; „*Kobieta w Berlinie*” 2008r.; „*Czerwony Baron*” 2008 r.; „*Gustloff – rejs ku śmierci*” 2008 r.; „*John Carter*” premiera 2012 r.; „*Lincoln*” – premiera 2012r w reż. **Stevena Spielberga**; „*World War II. Behind closed doors*” 2008 r. serial dokumentalny *Polska/Wielka Brytania*; oraz ze znanych polskich seriali „*Czas Honoru*” i „*Tajemnica Twierdzy Szczyfrow*”...

Wystawa powstała dzięki kilkuletniej współpracy Muzeum Oręża Polskiego z Fabryką Umundurowania Hero Collection. Wspólnie organizowaliśmy Święto Niepodległości w Kołobrzegu w 2008 r., gdzie aktor w mundurze uszytym przez Braci Kłuskowskich wcielił się w postać Marszałka Piłsudskiego. W mundurach z Poznania wystąpiło ponad 300 aktorów podczas dwóch inscenizacji historycznych BÓJ O KOŁOBRZEG.

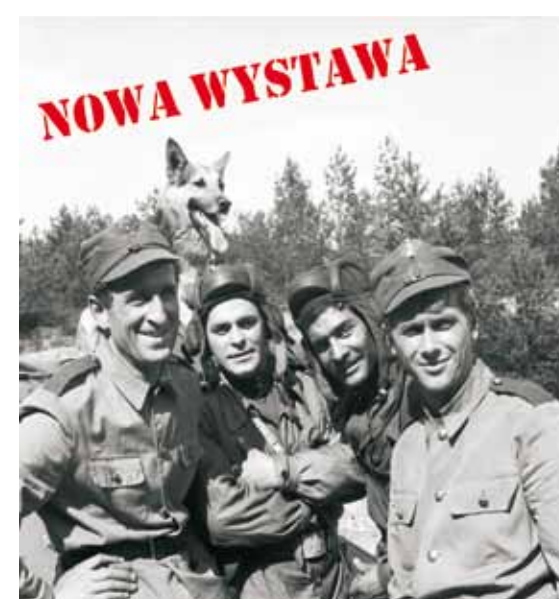
■ Na uroczyste otwarcie wystawy przybyły tłumy widzów.

Andrzej Szenajch – aktor filmowy i teatralny, kostiumograf ze specjalizacją mundury wojskowe i militaria. Mundury jego autorstwa możemy podziwiać na muzealnej wystawie, m.in. do filmów: *Bitwa Warszawska 1920*, *Czas Wojny*, *Pianista*, *Katyn*, *Stawka większa niż śmierć* **Krzysztof Kłuskowski** – Prezes Fabryki Umundurowania Hero Collection, *garderobiany Hollywood*, nie ma obecnie żadnej produkcji na świecie, gdzie nie grałyby poznańskie kostiumy **Izabela Kwicińska** – redaktor naczelna miesięcznika *Odkrywc*, patron medialny wystawy, która wspiera muzeum od kilku lat Na muzealnym planie filmowym nie zabrakło również aktorów – bez których żadna produkcja filmowa

Pancerni'39, Grupa Motomilitary Młody i Stary, GRH Jack of Diamonds – Towarzystwo Historyczne Pancerni 39 wraz z motocyklami Sokół 1000 i 600

Po okolicznościowych przemówieniach Starosta Kołobrzesci Tomasz Tamborski oraz Dyrektor Muzeum Paweł Pawłowski uroczysto otworzyli wystawę, po której oprowadzał Prezes Hero Collection Krzysztof Kłuskowski, barwnie prezentując kulisy powstawania każdego z kostiumów.

Mundury prezentowane na wystawie posiadają wartość dodaną: stały się już elementem masowej wyobraźni, w ze-

MUZEUM ORĘŻA POLSKIEGO
HERO COLLECTION
Fabryka Umundurowania Braci Kłuskowskich
przedstawiają

MUNDUR W FILMIE

Pierwsza w Polsce prezentacja kostiumów i rekwizytów z najgłośniejszych produkcji filmowych

Wystawa otwarta 4 lipca - 30 listopada 2012
Kamienica Kupiecka, ul. Emilia Gierczaka 6, Kołobrzeg
Muzeum Oręża Polskiego

kostiumem

HERO COLLECTION FABRYKA UMUNDUROWANIA BRACI KŁUSKOWSKICH – czyli jak w polskie kostiumy ubierać gwiazdy Hollywood

■ Każdy chce mieć zdjęcie z kultowymi bohaterami serialu „Czterej pancerni i pies”.

Przedsiębiorstwo założone w 1989 roku przez braci Romana i Krzysztofa Kłuskowskich, produkujące umundurowanie dla służb ochrony, agencji rządowych, policji, wojska etc. Od roku 2000 firma dostarcza kostiumy wojskowe do produkcji filmowych. Od tego czasu firma obsłużyła ponad 200 produkcji krajowych i zagranicznych: *Walkiria*, *Czas Wojny*, *Pianista*, *Gustloff*, *Katyn*, *Bitwa Warszawska 1920*, *Lista Schindlera*, *Niepokonani*, *Tajemnica Twierdzy Szczyfrow*, *Robin Hood*...

MUNDUR JAKO WAŻNY ELEMENT LIVING HISTORY

Zadaniem nowoczesnego muzealnictwa, obok przedstawiania zachowanych oryginalnych elementów uzbrojenia czy umundurowania, jest także przybliżenie zwiędającym szeroko pojętej historii i umożliwienie im uczestnictwa w takiej formie, w jaki pozwala widoczne kino, czyli jedno z mediów, które najbardziej wpłynęło na świadomość ludzi współczesnej generacji. Wystawa uświadamia także zwiędającym, jak wiele trudu, wiedzy historycznej i drobiazgowości wymaga przygotowanie ambitnego filmu historycznego. Jest to prawdopodobnie jedyna okazja, żeby zobaczyć oryginalne kostiumy, w których wystąpili takie gwiazdy kina, jak Tom Cruise, Brad Pitt, Russell Crowe, Christopher Waltz czy polscy aktorzy – Stanisław Mikulski, Emil Karewicz, Michał Żebrowski, Borys Szcza...

Obecnie możemy obserwować coraz większe zainteresowanie historią – dzięki nowoczesnym formom przekazu jak kino, telewizja i internet – mamy ułatwiony dostęp do źródeł historycznych. Niebagatelny wpływ na modę na historię ma również powstawanie grup rekonstrukcyjnych i towarzyszt historycznych. Wy-

magania, jakie stawia się mundurom i kostiumom wojskowym w filmie, są z roku na rok coraz wyższe, a dbałość o szczegóły czyni kostiumy praktycznie muzealnymi kopiami oryginałów.

Zaprezentowane na wystawie kostiumy doskonale ukazują ogromną dbałość o szczegóły, jakie do tej pory tylko obowiązywały w ruchu rekonstrukcyjnym, a obecnie stały się normą przy kostiumach używanych w teatrze lub filmie. Funkcjonalność kostiumu pomaga budować rolę aktora, wzmacnia przekazywane przez utwór treści, emocje, nastroje. Oddaje również realizm epoki i podkreśla wyjątkowość artystyczną filmu.

Oprócz kostiumów, w których wystąpiły największe gwiazdy kina światowego, możemy obejrzeć na podstawie sylwetek przedstawionych, rozwój umundurowania od czasów napoleońskich po czasy nam współczesne. Wystawa *Mundur w filmie* to również niepowtarzalna okazja by wyeksponować kompletne mundury, na co rzadko mogą pozwolić sobie nawet polskie muzea.

Jest to pierwsza wystawa w Polsce, która pokazuje w tak szerokim zakresie mundury używane w fil-

■ Na pierwszym planie - kostium Michała Żebrowskiego z filmu „Tajemnica Westerplatte”.

mach przy jednoczesnym naświetleniu historii rozwoju munduru na przestrzeni 200 lat. Mundury z dużego ekranu prezentowane są z zwiędającym jako dodatkowa promocja danego filmu, jak to miało miejsce np. w lutym 2012 r. w londyńskim National Army Museum, gdzie pokazano rekwizyty i mundury z filmu *War Horse* (Czas Wojny) w reż. **Stevena Spielberga**.

Wystawa *Mundur w Filmie* jest przygotowana nie tylko dla kinomanów, ale i dla pasjonatów broni

Patronaty honorowe

Patronaty medialne

Partnerzy

i barwy. Prezentujemy w jednym miejscu mundury uwzględniając także historię rozwoju uniformu wojskowego na przestrzeni 200 lat. Zobaczymy m.in. z epoki napoleońskiej – mundur galowy marszałka armii francuskiej, polskiego ulana Legii Nadwiślańskiej; z wojny amerykańskiej 1865 r – kawalerzystę Armii Północy i generała Armii Południa; z czasów I wojny światowej – żołnierza Armii Hallera czy lotnika lotnictwa angielskiego; z lat 1920-1945 – żołnierza wojsk wielkopolskich, żołnierza piechoty wz 1920, kawalerzystę polskiego wz 1937, generała SS w stroju wieczorowym galowym, policjanta granatowego (Generalna Gubernia), żołnierza piechoty Afryka Korps w 1942, polskiego spadochroniarza brygady spadochronowej, amerykańskiego spadochroniarza D-day, generała amerykańskiego w stroju służbowym, marszałka armii sowieckiej w stroju paradnym, generała armii

SCENARIUSZ I REŻYSERIA:
Paweł Pawłowski – dyrektor Muzeum Oręża Polskiego
Krzysztof Kłuskowski – Prezes Fabryki Umundurowania Hero Collection
Malwina Markiewicz – kurator wystawy, specjalista ds. marketingu i promocji Muzeum Oręża Polskiego

WSPÓŁPRACA:
Barbara Skorniał, Radosław Horanin, Łukasz Gładysiak, Przemysław Dominik

PATRONATY HONOROWE:
Państwowy Instytut Sztuki Filmowej
Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów
Starosta Kołobrzesci
– Tomasz Tamborski

PATRONATY MEDIALNE:
TVP HISTORIA
Wojskowy Instytut Wydawniczy POLSKA ZBRÓJNA
Miesięcznik ODKRYWC
Magazyn FILM
TELEWIZJA POLSKA S.A. o/ Szczecin
Polskie Radio Koszalin
portal Informacje.kolobrzeg.pl
portal historii ozywionej Do Broni.pl
portal miastokolobrzeg.pl

MUZEUM ORĘŻA POLSKIEGO PRAGNIE GORĄCO PODZIĘKOWAĆ ZA POMOC W REALIZACJI WYSTAWY I WERNISAŻU:

Jerzy Michalik – wiceprezes ZODIAK
Jerzy Hoffman Film Production
Adam Hok – Prezes Fundacji Kołobrzeg Polskie Centrum Spa
Marta Ostapiec – dyrektor Centrum Promocji i Informacji Turystycznej w Kołobrzegu
Miroslaw Huryn i Małgorzata Rubin-Zarząd Fundacji Fort-Rogowo
Maciej Wyszkowski – Prezes Fundacji Pasje
Andrzej Fader - Fader Film Production
Agnieszka Trafas – właściciel Hotelu Zdrojowego PRO-VITA
Mariusz Sienkiewicz – dyrektor Sanatorium SAN w Kołobrzegu
Anna Szellinger – dyrektor hotelu OLYMPII
Tomasz Waściński – dyrektor hotelu AQUARIUS

Malwina Markiewicz

Milionowa inwestycja

Na naszych oczach powstaje Kołobrzesci Skansen Morski. Nowatorski w formie produkt turystyczny mocno zakorzeniony w morskiej tradycji miasta nad Parsętą.

W sobotę 3 sierpnia 2012r o godzinie 9.00, okręt muzealny ORP Władysławowo został uniesiony ponad taflę wody i posadowiony na betonowej podstawie. Na nabrzeżu remontowym w Porcie Rybackim w Kołobrzegu, od czwartku 31 lipca 2012r, trwała jedna z najbardziej skomplikowanych operacji w historii polskiego muzealnictwa: slipowanie dwóch okrętów na specjalne betonowe podstawy pod stępkę okrętów. Kolejnym krokiem, po precyzyjnym ustawieniu obiektów w osi, będzie zbudowanie podpór stabilizujących i zabezpieczających okręty przed przewróceniem. Operacja była wykonywana za pomocą dźwigu firmy Herkules S.A. o nośności 700 ton, który obsługiwał z wielką precyzją operator – pan Zenon Trepczyk. Z danych przekazanych przez pracowników realizujących całą akcję, wynika, iż okręt ORP Władysławowo po zważeniu na lądzie miał 172 tony (wcześniej szacowano 170 ton), dźwig wraz z przeciwwagami (balastami) waży 590 ton, a sam okręt wraz z zawieszami osiągnął wagę 190 ton. Na drugi okręt czekaliśmy znacznie dłużej. Silny wiatr i gwałtowne ulewę pozwoliły na uniesienie ORP Fala dopiero w środę 8 sierpnia. Waga okrętu to 184 tony. Bezpośrednio po wyslipowaniu, pracownicy firmy budowlanej rozpoczęli prace stabilizujące obiekt oraz wstępne prace oczyszczania jednostek.

Zasadniczym elementem Skansenu Morskiego będą posiadane przez Muzeum pływające do niedawna zabytki: okręt Straży Granicznej – ORP Fala (ściągacz okrętów podwodnych) oraz okręt serii 205 ORP Władysławowo (kuter raketowy). Ważnym uzupełnieniem będą pozostałości po legendarnym kontrtorpedowcu ORP Burza – pierwszym okręcie muzealnym – oraz liczne ekspozycje

Wizualizacja skansenu – dr inż arch Maciej Płotkowiak

ty związane z kulturą morską gromadzone przez Muzeum od 1963 roku. Są to trójnożny fok – maszt, dalmierz morski DM-3, park amunicyjny do 100mm armaty, 100mm armata okrętowa wz B-34-V, miotacz bomb głębinowych typu Thornycroft, półkluzza z rolką, żurawiki lodzowe – 2 sztuki, 37mm działko automatyczne okrętowe plot wz-70. W muzealia Muzeum posiada w swojej kolekcji od kilkunastu lat. Jednak z powodu braku powierzchni ekspozycyjnej we własnej siedzibie, staramy się szukać właściwego miejsca prezentacji wielkogabarytowych okrętów w formie spójnej merytorycznie i tematycznie. Dodatkowym czynnikiem motywującym skierowanie naszej uwagi na teren położony przy Reducie Solnej i Nabrzeża Remontowego, był dynamiczny rozwój kołobrzesckiego Portu i względy natury ekonomicznej determinujące decyzje podmiotów nim zarządzającego. Z chwilą udostępnienia nowych miejsc stojowych i modernizacji nabrzeży, nastąpił także wzrost liczby jednostek pływających, korzystających z usług oferowanych przez Zarząd Portu Morskiego w Kołobrzegu. Koncepcja związana z wyciągnięciem okrętów z wody pozwala nam na sprawniejszą ochronę muzealiów oraz ich bieżącą konserwację, obniżając jednocześnie koszty ich utrzymania.

Celem inwestycji – budowy Morskiego – jest także zagospodarowanie użytkowanego ekstenzywnie terenu przy Reducie Solnej z przeznaczeniem na kompletny, atrakcyjny i niezależny od sezonu letniego program użytkowania skierowany na turystykę i kulturę morską z wyeksponowaniem unikatowych walorów istniejącej zabudowy oraz lokalizacji w ramach rewaloryzacji zespołu Reduty Solnej (unikatowy układ XIX-wiecznej twierdzy pierścieniowej, zespół Reduty Solnej stanowi jedno z dwóch dzieł obronnych twierdzy kołobrzesckiej, zachowanych w dobrym stanie). Teren otaczający Redutę Solną jest naturalnie predystynowany do lokalizacji funkcji związanych z muzealnictwem ukierunkowanym na ekspozycję zabytków związanych z tradycją i kulturą morską, ze szczególnym uwzględnieniem historii wojskowości na morzu.

Utworzenie Kołobrzesckiego Skansenu Morskiego na terenie przyległym do Reduty Solnej jest zgodne z założeniami lokalnego programu rewitalizacji Miasta Kołobrzeg w części dotyczącej programu rewaloryzacji i rewitalizacji nowożytnych fortyfikacji Kołobrzegu oraz z celem strategicznym w jednym z trzech głównych obszarów rozwoju: Turystyka – kreowanie produktów turystycznych i rozwój turystyki morskiej. Projekt nie stoi w sprzeczności z planem inwestycyjnym Miasta, zdobył również akceptację właściciela terenu – Prezydenta Miasta Kołobrzeg oraz podmiotu zarządzającego – Bałtyckiego Hufca Morskiego ZHP w Kołobrzegu. Ważne jest również wzmocnienie misji poprzez współpracę, gospodarującego w tym miejscu od lat 50-tych Hufca ZHP oraz Muzeum Oręża Polskiego.

W 2009 roku na zlecenie Muzeum, powstała koncepcja programowa – przestrzenna utworzenia Kołobrzesckiego Skansenu Morskiego, wykonana przez pracownię architektoniczną dr inż. arch. Macieja Płotkowiaka ze Szczecina i sfinansowana ze środków własnych Muzeum. W koncepcji założono, że Kołobrzesci Skansen Morski będzie największą placówką o tego typu w Polsce. Wg koncepcji, teren Skansenu będzie zajmował powierzchnię 3,058,00 m². Stanie się on wizytówką miasta oraz regionu, oferując nowoczesny produkt turystyczny oparty na upowszechnianiu tradycji morskiej. Po raz pierwszy koncepcję tę zaprezentowano podczas obrad X jubileuszowej Konferencji Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzeczno-go w Kołobrzegu.

Docelowo, Kołobrzesci Skansen Morski ma być nowoczesną ekspozycją plenerową prezentującą zabytki związane z kulturą morską. Udostępnione do zwiedzania okręty muzealne wyposażone w profesjonalne sale edukacyjne i multimedialny system wystawienniczy. Inwestycja ma przede wszystkim podnieść standard obecnie prezentowanej ekspozycji, wprowadzić nowoczesne rozwiązania w edukacji i wystawiennictwie (adaptacja pomieszczeń okrętów na sale edukacyjne i galerię wystawową), poszerzyć ofertę edukacyjną i wystawienniczą Muzeum.

Ideą utworzenia miejsca nabrzeżnej ekspozycji dziedzictwa morskiego docenił organ prowadzący Muzeum – Starostwo Powiatowe, które przeznaczyło dotację celową z własnego budżetu na realizację I etapu inwestycji Skansenu oraz przeprowadził przetarg nieograniczony na wykonanie projektu i jego budowę.

ORP Fala przygotowywana do ustabilizowania na betonowym postumencie

w kulturę

Przetarg na zaprojektowanie i wybudowanie Skansenu Morskiego rozstrzygnięto w październiku 2011 roku, wykonawcą projektu została firma Fest-Bud z Kołobrzegu. Część obejmująca prace budowlane rozpoczęła się w czerwcu 2012 roku. Zakończenie prac zaplanowano na połowę września 2012 roku.

Pierwszy etap inwestycji objął wydobywanie z wody okrętów i osadzenie ich na przygotowanych fundamentach. Sukcesywnie będzie postępował montaż punktów oświetleniowych i oświetlenie terenu, wykonanie alejek spacerowych pod okręty, dostawę i montaż ogrodzenia. Planowane jest również zagospodarowanie terenu polegające na przeprowadzeniu niezbędnych wycinek i nasadzeń, wykonanie nawierzchni trawiastej oraz dostawę i montaż małej architektury: ławek, koszy parkowych, drogowskazów, przenośnych toalet. Teren Skansenu będzie monitorowany, montaż nie-

zbędnych urządzeń został zawarty w I. etapie inwestycji której wartość to 752 800,00 zł brutto. W drugim etapie inwestycji zaplanowano budowę ścieżki spacerowej wraz z mostem ponad fosą zabytkowej Reduty Solnej oraz parking z niezbędną infrastrukturą, jak punkt sprzedaży biletów, sklepik i toalety od strony ulicy Bałtyckiej. Charakter tego miejsca wyznacza historia Twierdzy Kołobrzeg i obostrzenia konserwatorskie z tego wynikające. Potrzeba pozostawienia wolnej przestrzeni od strony podejścia do Reduty (róg ul. Solnej i Bałtyckiej) daje możliwości realizacji w tym miejscu spektakli historycznych nawiązujących chociażby do obłężenia z wojny siedmioletniej czy legendarnego 1807 roku. Błonia na których będzie można rozbić oboz wojskowy czy harcerski są istotnym elementem całego założenia łączącym w sobie potrzeby i możliwości.

Paweł Pawłowski

Dźwig o max nośności 700 ton za chwilę uniesie ORP Władysławowo...

Niszczyciel ORP Burza

Jeden z najstarszych okrętów, zwodowany w 1929 roku, wybudowany został do obrony interesów Polski na morzu. Wraz z Błyskawicą i Gromem uczestniczył w wielu akcjach bojowych podczas II wojny światowej. Po powrocie do kraju, w latach 1952-55 Burza została przebudowana i przeźbrożona. W nowej szacie rozpoczęła czynną służbę w Marynarce Wojennej. W 1959 roku zapadła decyzja wycofania Burzy ze składu czynnych okrętów floty i dzięki wsparciu nowatorskiej, jak na tamte czasy, inicjatywy Dowództwa MW przez mieszkańców Gdyni przekształcono okręt w muzeum. 6 grudnia 1960 roku Burza stanęła przy Nabrzeżu Pomorskim w Gdyni i udostępniono ją do zwiedzania. Gdy w 1976 roku zarządzono opuszczenie bandery, los okrętu został przesądzony. W 1977 roku postanowiono okręt zezłomować. Pozostałości przekazano do kołobrzesckiej placówki muzealnej. Zabytek ma niebywałą wartość dla posiadającego go kołobrzesckiego Muzeum, podnosząc znaczenie rangę samej instytucji, znajdując swój oddźwięk w historii i tożsamości mieszkańców regionu.

ORP Fala nad Kanałem Drzewnym i nabrzeżem remontowym.

ORP Fala

Okręt patrolowy projektu 912 (kod NATO: "Obluze") był pierwszą jednostką serii, nosił numer burtoowy "OP-301", następnie "321". W 1996 r. wycofany został ze służby. W wyniku zabiegów ówczesnego dyrektora Muzeum dr Hieronima Kroczyńskiego wspieranego przez pasjonatów. Mirosława Balickiego i Krzysztofa Kozieła z Kołobrzegu – szefów Kołobrzesckiej Żeglugi Pasażerskiej został nieodpłatnie przekazany przez Morski Oddział Straży Granicznej stając się tym samym pierwszym okrętem wojennym w zbiorach kołobrzesckiego muzeum. W tym samym roku okręt został użyczony Kołobrzesckiej Żegludze Pasażerskiej, która przejęła na siebie koszty jego utrzymania i udostępniała przez wiele lat do zwiedzania w kołobrzesckim porcie.

Dane techniczne:

rok budowy: 1964
budowniczy: Stocznia Marynarki Wojennej
wyporność: 237 t
wymiary: dł. 41,35 m, szer. 6,3 m
zanurzenie: 1,84 m
uzbrojenie: dwie podwójne armaty AK-230 kalibru 30 mm

Jesienią 2009 r. Muzeum przejęło z powrotem okręt. Został on przechowywany na nowe miejsce postojowe i obecnie znajduje się przy nabrzeżu remontowym vis a vis Reduty Solnej, służąc nadal zwiedzającym. Atutem okrętu - muzeum jest fakt, że z ramienia muzeum opiekują się nim i oprowadza po nim, były oficer tej jednostki kmdr ppor. Henryk Sobieraj.

ORP Władysławowo

Kuter raketowy projektu 205 (kod NATO: "Osa I") był ostatnim z trzynastu okrętów tego typu służących w Polsce. Nosił numer 433. Do służby wszedł 13 listopada 1975 r., a zakończył ją w 2006 r. W lutym tego roku wyruszył w swój ostatni rejs. Wystuzoną jednostkę zegnali wszystkie okręty Dywizjonu Okrętów Raketowych oraz liczne grono czynnych i emerytowanych oficerów i marynarzy. Wydawało się, że okręt podzieli los swoich poprzedników kończąc żywot w stoczni złomowej. Tak się jednak nie stało, dzięki ogromnemu zaangażowaniu Stowarzyszenia Lastadia. Stowarzyszenie założone przez pełnych pasji, młodych ludzi z wielu miast wybrzeża postawiło sobie za cel uratowanie okrętu. Swoim pomysłem "zaraził" media, które wsparty inicjatywę. Szerog publikacji prasowych i reportaży telewizyjnych miało skłonić decydentów do wyłączenia okrętu z zasobów Agencji Mienia Wojskowego. Wkrótce działania Stowarzyszenia wsparło Stowarzyszenie Oficerów Rezerwy oraz szerokie grono marynarzy, którzy służyli na tego typu okrętach. Opiekę nad wystuzoną jednostką podjął nieoficjalnie Dywizjon Okrętów Raketowych. Energiczne i szeroko zakrojone działania podjęte przez wymienionych wyżej pasjonatów przy wsparciu Departamentu Wychowania i Promocji Obronności przyniosły pożądaną efekty. Na mocy decyzji ministra Bogdana Klichy kuter wyłączono z zasobów Agencji Mienia Wojskowego. Był to ogromny sukces, ale problemy nie zakończyły się. Pierwotnie "Władysławowo" miało zostać przekazane do Muzeum Archeologicznego w Elblągu, gdzie miało stać się zaczątkiem skansenu morskiego. Niestety z prozaicznych przyczyn ekonomicznych tak się nie stało. Nie doszła również do realizacji koncepcja ustawienia okrętu w Gdyni tuż obok "Błyskawicy". Jednak dzięki stałej akcji Stowarzyszenia Lastadia poszukiwania dla Władysławowa przyjaznego portu, zainteresowanie okrętem wyraziło Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu. Ostatecznie starania o zachowanie okrętu dla potomnych zakończyły się jego przekazaniem przez Departament Promocji Wychowania i Obronności MON dla Muzeum w Kołobrze-

gu. Finałem kilkuletnich zabiegów było przechowanie 26 marca 2010 r. kutra raketowego przez holownik Pasat II z macierzystej bazy w Gdyni do Kołobrzegu. W chwili obecnej okręt czeka na utworzenie Kołobrzesckiego Skansenu Morskiego gdzie będzie udostępniony do zwiedzania.

Dane techniczne:

budowniczy: Stocznia Rzečna w Rybińsku (teren byłego ZSRR)
wyporność: 171 t
wymiary: dł. 38,5 m, szer. 7,6 m
zanurzenie: 2,7 m
uzbrojenie:
- 4x1 wyrzutnie przeciwokrętowych kierowanych pocisków raketowych P-15 Termit (nomenklatura NATO: SS-N-2A Styx)
- 1x4 wyrzutnia przeciwlotniczych kierowanych pocisków raketowych Strzala – 2 M (nomenklatura NATO: SA-N-5 Grail)
- 2x2 30 mm armaty morskie AK-230

Fundament pod okręty opiera się na 15m palach w głębi ziemi

Wszystkie drogi prowadzą

W Kołobrzegu został utworzony nowy szlak turystyczny. Prace projektowe trwały od czerwca 2011 roku, od wiosny 2012r w kilku miejscach miasta zostały zamontowane tablice informacyjne o **Miejskim Szlaku Fortyfikacji**. Pojawili się charakterystyczne oznakowania. Z początkiem sezonu letniego wydane zostały specjalne foldery z mapą nowej trasy turystycznej.

Szlak obejmuje elementy obronne fortyfikacji średniowiecznych i nowożytnych. Podążając nim poznajemy historię obronności Kołobrzegu, zapoczątkowaną w XIV w. od budowy miasta warownego i zakończoną u schyłku XIX w. w momencie likwidacji Twierdzy Kołobrzeg. Średniowieczne mury obronne zostały rozebrane po wybudowaniu nowożytnych fortyfikacji pod ko-

niec XVII w. Z umocnień średniowiecznego miasta do dziś pozostały Baszta Lontowa (obecnie zwana Prochową) i ruiny Baszty Więziennej. Większość nowożytnych fortyfikacji po likwidacji twierdzy również rozebrano. Pozostałe pojedyncze obiekty pochodzące z różnych okresów jej modernizacji, umożliwiają przegląd rozwoju sztuki fortyfikacyjnej od XVII do XIX w. Repliky twierdzy uwidaczniają wpływ różnych szkół fortyfikacyjnych: niderlandzkiej (najstarsze obiekty), szwedzkiej, francuskiej i pruskiej. Szlak poprowadzony jest częściowo poprzez system informacji miejskiej (tabliczkę z kierunkowe przy tabliczkach z nazwami ulic) oraz z użyciem typowego sposobu znakowania szlaków turystycznych. Długość proponowanej trasy to 12 km.

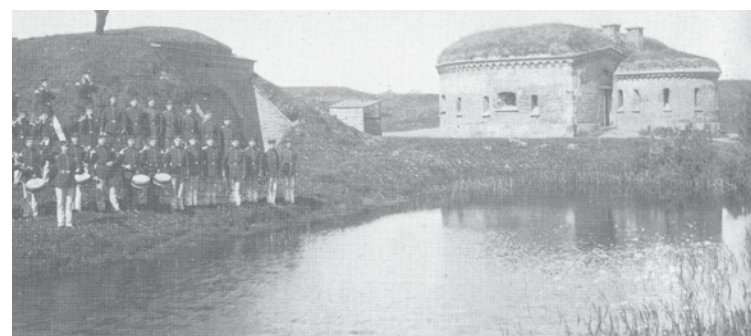
Projekt jest realizowany w ramach **Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami** i rozszerzeniem realizowanego w latach ubiegłych Bałtyckiego Szlaku Fortecznego (Baltic Fort Route). Koordynatorem projektu jest pani **Karolina Biłska** – inspektor w Wydziale Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Kołobrzeg. W opracowaniu szlaku wzięli udział merytoryczny i historyczny – Pani **Joanna Mirosław** (CPiIT Kołobrzeg), Pan **Stefan Raniecki** (przewodnik PTTK o/ Kołobrzeg) oraz pracownicy Muzeum Oręża Polskiego – Panowie **Radosław Horanin** i **Piotr Leszmann**. Materiały graficzne projektował pan **Ireneusz Szuniewicz** – inspektor ds. plastyki UM Kołobrzeg. Zwiedzanie Twierdzy Kołobrzeg kończymy w Muzeum Oręża Polskiego.

■ 10 - Brama Radzikowska

■ 11 - Nieistniejące obecnie Batardeau

■ 9 - Reduta Solna

■ 2 - Pozostałości Baszty Więziennej

■ 6 - Kamienny Szaniec, lata 30-te XX wieku.

■ 7 - Fort Ujście z Latarnią Morską

do Muzeum

POZNAJ TWIERDZĘ KOŁOBRZEG – Miejski Szlak Forteczny

MIEJSKI SZLAK FORTECZNY

1 – **AKADEMIARCYERSKA**. W 1655r. założył ją Wielki Elektor Fryderyk Wilhelm. Była to pierwsza szkoła wojskowa w państwie brandenbursko-pruskim. W 1703r. przekształcono ją w Szkołę Kadetów, rozwiązaną w 1716r.

2 – **BASZTA WIĘZIENNA**. Ruiny baszty Więziennej wraz z Basztą tzw. Prochową, stanowią jedyną pozostałość fortyfikacji miejskich pochodzących z przełomu XIV/XV wieku.

3 – **BASZTA LONTOWA**. Zwana Prochową, wzniesiona w XV wieku, pozostałość średniowiecznych murów obronnych.

4 – **FRAGMENTY DAWNYCH FORTYFIKACJI**. Park im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i jego przyległości to jedyny zakątek w Kołobrzegu, gdzie zachował się zespół resztek fortyfikacji głównych nowożytnej twierdzy.

5 – **FORT WILCZY**. Powstał w latach 1806/1807. Bronił dostępu do Portu od wschodu. Teren walk w 1807r. W Latach 1832-1836 przebudowany. W 1925r. wewnątrz fortu przebudowano na amfiteatr.

6 – **KAMIENNY SZANIEC**. Zbudowany w latach 1832-1836 do obrony wybrzeża i Portu od wschodu. W końcu XIX wieku przebudowany na cele gastronomiczne.

7 – **FORT UJŚCIE**. Zbudowany w latach 1770-1774 według wzorów francuskich. Przebudowany w latach 1832-1836. Bronił wejścia do Portu. Obecnie na forcie stoi latarnia morską zbudowana w 1945r.

8 – **REDUTA MORAST**. Zbudowana w latach 1770 – 1774 na Wyspie Solnej w widłach rzeki Parsęty i Kanalu Drzewnego. Była częścią systemu obrony Portu. Obecnie port jachtowy.

9 – **REDUTA SOLNA**. Zbudowana w latach 1832-1836. Była częścią systemu obrony Portu. Obecnie Ośrodek sportów wodnych ZHP.

10 – **BRAMA RADZIKOWSKA**. Powstała w 1708r. między bastionami Geldern I i Geldern II. W czasach istnienia twierdzy nowożytnej, wyjeżdżało się stąd w kierunku zachodnim.

11 – **BATARDEAU (GRODZA)**. Jeden z najważniejszych obiektów nowożytnej Twierdzy Kołobrzeg, pełniący kilka funkcji: mostu, stawideł i galerii strzelniczych. Północna Galeria istniała do 1988r.

12 – **MUZEUM ORĘŻA POLSKIEGO**. Największa kolekcja militariów na Pomorzu – od średniowiecza do czasów współczesnych.

■ 3 - Baszta Lontowa

■ 8 - Reduta Morast

Park im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego

— „najnowszy” zabytek Kołobrzegu

Zieleni Kołobrzegu jest jednym z największych walorów naszego miasta. Być może nie wszyscy wiedzą, że zawdzięczamy ją jego dawnym mieszkańcom. Większość tej zieleni (poza stworzonym od początku XVII w. laskiem Załęże, niemiecka nazwa Maikuhle), powstała w XIX w., w momencie gdy militarna funkcja Kołobrzegu zaczęła być wypierana przez ideę

tola Przybyskiego. Niwelowanie fortyfikacji głównych wokół miasta trwało kilkadziesiąt lat. Do dzisiejszych czasów zachował się tylko ich niewielki fragment. Znajduje się on w Parku im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, położonym pomiędzy ulicami Bogusława X, Wodną i Kamienną, określanym przez mieszkańców miasta jako park ze stawkiem.

Przed wojną park nosił imię Joachima Christiana Nettelbecka, Burmistrza Kołobrzegu, przywódcy mieszczan kołobrzeskich broniących miasta przed wojskami Napoleona w 1807 r. W 1935 r. przedwojenni mieszkańcy Kołobrzegu docenili historyczne walory tego miejsca, w którym znajdują się autentyczne obiekty fortyfikacyjne pochodzące prawdopodobnie z połowy XVII w., i uznali park za zabytek. Na jego terenie i przylegających łakach, znany reżyser Veit Harlan nakręcił część scen do głośnego dzieła propagandy hitlerowskiej, filmu pt. „Kolberg”, opowiadającego o bohaterskiej obronie twierdzy w 1807 r. Ciekawostką dotyczącą historycznej przeszłości parku, są również przekazywane urzędnikom informacje o podziemnych korytarzach, odkrytych przez użytkowników sąsiadujących z parkiem nieruchomości.

Widok na narys bastionu Magdeburg

Widok z kładki pieszej

utworzenia kąpieliska. Początkowo od 1809 r. prowadzono nasadzenia w pasie wydymowym (obecnie Park im. Stefana Żeromskiego). W 1872 r. ogłoszono likwidację Twierdzy Kołobrzeg, która determinowała losy miasta przez ponad 200 lat i limitowała jego rozwój przestrzenny.

Od połowy XVII w. obecne centrum miasta otaczają fortyfikacje nowożytne w formie wieloboku bastionowego. Po likwidacji twierdzy opracowano nową koncepcję urbanistyczną - miasta uzdrowskiego, w której wiele miejsc, mających na celu likwidację fortyfikacji przeznaczono na parki czy ozdobne skwery. W miejscu dawnych fortyfikacji powstały m.in. Plac 18 Marca czy Plac im. plk Ana-

ożka jest szczególna by przybliżyć Państwu ten zakątek Kołobrzegu, gdyż jest to nasz „najnowszy” zabytek. W dniu 22 marca 2012 r. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie wpisał go do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego pod numerem A – 1057. O pochodzeniu tego miejsca świadczy jego pierwotna nazwa „Hintern Glacis”, co oznacza przedstok, część profilu obwodu obronnego znajdująca się na zewnątrz fosy, w postaci obniżenia terenu w kierunku wroga, mający na celu likwidację martwego pola przy obserwacji działań nieprzyjaciela. Staw w parku to fragment dawnego rowu fortyfikacyjnego. Czytelne są również inne ele-

menty fortyfikacji nowożytnych. Wyspa w rowie fortyfikacyjnym pozostała dziewiętnastowiecznej lunety Lauenburg. Od północnej strony parku widać wyraźny narys bastionu Magdeburg z podmurówką kamiennie-ceglana, a dalej na wschód zamasy narys bastionu Pomern. Alejka spacerowa wzdłuż południowego brzegu stawu to tzw. droga ukryta osłonięta stokiem.

Przed wojną park nosił imię Joachima Christiana Nettelbecka, Burmistrza Kołobrzegu, przywódcy mieszczan kołobrzeskich broniących miasta przed wojskami Napoleona w 1807 r. W 1935 r. przedwojenni mieszkańcy Kołobrzegu docenili historyczne walory tego miejsca, w którym znajdują się autentyczne obiekty fortyfikacyjne pochodzące prawdopodobnie z połowy XVII w., i uznali park za zabytek. Na jego terenie i przylegających łakach, znany reżyser Veit Harlan nakręcił część scen do głośnego dzieła propagandy hitlerowskiej, filmu pt. „Kolberg”, opowiadającego o bohaterskiej obronie twierdzy w 1807 r. Ciekawostką dotyczącą historycznej przeszłości parku, są również przekazywane urzędnikom informacje o podziemnych korytarzach, odkrytych przez użytkowników sąsiadujących z parkiem nieruchomości.

Park im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego jest stosunkowo niewielki, ale posiada wyjątkowy klimat. Znajduje się tam cenny starodrzew: jesiony, lipy, kasztanowce oraz 7 okazów buka pospolitego uznanych za pomniki przyrody. Pomimo urokliwości miejsca jest niedoceniany przez większość mieszkańców miasta. Prawdopodobnie jest to efektem zaniedbań pielęgnacyjnych w okresie powojennym. W opinii powszechnej park jest miejscem amatorów picia alkoholu na powietrzu i wyprawdzania psów. Niestety dla wielu znajdujący się w nim staw jest fantastycznym miejscem na pozbycie się śmieci (w minionym roku wydobyto z niego ponad tonę różnych odpadów, 1500 butelek i 50 opon samochodowych)!

Od kilku lat Urząd Miasta próbuje zmienić takie nastawienie mieszkańców, poprzez rewaloryzując parku (jest to jedno z zadań Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami). Dotychczas najbardziej spektakularnym działaniem była rewitalizacja stawu przeprowadzona w 2011 r., obejmująca m.in. jego oczyszczenie z muli i odpadów, zamontowanie urządzeń napowietrzających oraz utrzymujących stały poziom wody, umocnienie skarp i remont mostu. Ponadto w obecnym roku przepro-

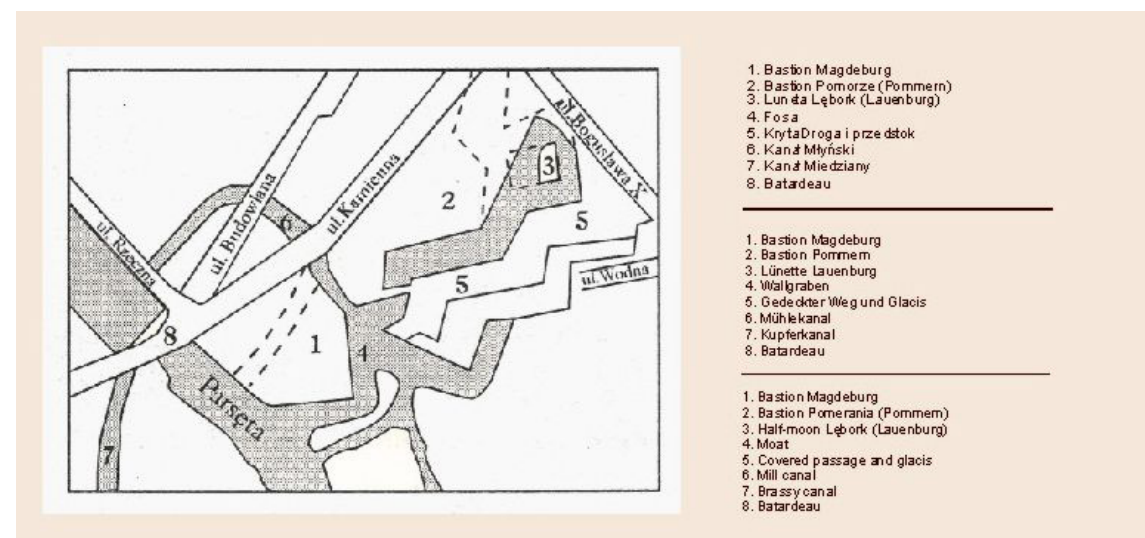

wadzono prace pielęgnacyjne i sanitarne drzewostanu oraz nasadzenia: buki i krzewy ozdobne, takie jak róża parkowa, budleje Dawida, jaśminowca wonne, lilaki pospolite i Meyera, podsadzone lawendą, które mamy nadzieję przyciągną do parku mieszkańców swoim zmieniającym zapachem. Ponadto w 2007 r. opracowano koncepcję rewitalizacji parku wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia do celów rekreacyjno-turystycznych. Zgodnie z nią obszar łąkowy od strony południowej parku ma być przekształcony na tereny rekreacyjne, obejmujące miejsca piknikowe, place zabaw, trasy spacerowo-rowerowe. Obecnie, w wyniku społecznego postulatu utworzenia w Kołobrzegu ogólnodostępnego miejsca piknikowo – grillowego, pracujemy nad wykorzystaniem części powyższej koncepcji.

Poza zmianą funkcjonalną oraz estetyczną wizerunku parku, staramy się również wyeksponować jego walory kulturowe. W 2007 r. w parku postawiono tablicę, informującą o elementach fortyfikacyjnych znajdujących się w jego obrębie. W minionym roku wytyczono Miejski Szlak Fortyfikacji, który prowadzi m.in. poprzez park. Szlak został już oznakowany. Jego przebieg oraz znajdujące się Kołobrzegu elementy dawnych obiektów obronnych ma przybliżyć mieszkańcom miasta i turystom specjalnie opracowana ulotka, dostępna m.in. w punktach Informacji Turystycznej oraz w Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu.

Mamy nadzieję, że naszymi działaniami przywrócimy świetność tego zakątka miasta i Park im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego stanie się jednym z ulubionych miejsc odpoczynku kołobrzesian. Kończąc kierując do Państwa prośbę, szanujemy nasze zielone zabytki i pozwólmy im być piękną pamiętką przeszłości, a nie wysypiskiem.

Karolina Biłska
Inspektor Wydziału Urbanistyki
i Architektury
Urząd Miasta Kołobrzeg

Plan z pozostałościami umocnień Twierdzy Kołobrzeg

1. Bastion Magdeburg
2. Bastion Pomernia (Pomern)
3. Luneta Lębork (Lauenburg)
4. Fosa
5. Kładka i przystłek
6. Kanał Młyński
7. Kanał Miejski
8. Batardeau

1. Bastion Magdeburg
2. Bastion Pomernia (Pomern)
3. Luneta Lauenburg
4. Wallgraben
5. Gedeckter Weg und Glacis
6. Müllkanal
7. Kupferkanal
8. Batardeau

1. Bastion Magdeburg
2. Bastion Pomernia (Pomern)
3. Halbmon Lębork (Lauenburg)
4. Moat
5. Covered passage and glacis
6. Mill canal
7. Brass canal
8. Batardeau

Poznaj Tajemnice Codzienności

podczas EUROPEJSKICH DNI DZIEDZICTWA

**TAJEMNICE
CODZIENNOŚCI**
to hasło EDD 2012
w Polsce.

Temat ten ma ocalić od zapomnienia piękno i urok codziennych zdarzeń - zwykłego domowego życia, spotkań, języka, muzyki, obyczajów, obrzędów, pracy, świąt, zabaw i zabawek, kulturę stołu, wytwarzania i rękodzieła. Naszym celem jest odkrywanie niezauważalnych, jednak stale wokół obecnych, ale też i tych już odchodzących w zapomnienie, przemijających tradycji i przedmiotów z nimi związanych, tych niezwykłych i tych codziennego użytku. Każdy przedmiot jest interesujący dzięki swojej historii, opowieściom, zdarzeniom z nim związanym.

„Tajemnice codzienności” mają przywołać spojrzenie na dziedzictwo niematerialne, które jest kwintesencją bycia tu i teraz, pokazuje kreatywność ludzi, wspólnotę kulturową i historyczną, która jest podstawą dla każdego człowieka do określenia własnej tożsamości. „Tajemnice codzienności” zachęcają do ciekawego rozglądania się wokół. Odkrywamy nieznaną, przywołujemy zapomniane.

Temat tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa został zainspirowany tytułem wysokiej klasy wydarzenia kulturalnego, którym pozostaje otwarta w 2010 roku wystawa w toruńskim Muzeum Etnograficznym im. Marii Znamierowskiej - Pruefferowej. Hasło nawiązuje także do ratyfikowanej niedawno przez Polskę „Konwencji UNESCO z 2003 r., o ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego”.

Europejskie Dni Dziedzictwa to największy w Europie projekt społeczny i edukacyjny, najważniejsze święto zabytków kultury Starożytności. Ich idea narodziła się 3 października 1985 r. w Granadzie w Hiszpanii podczas II Konferen-

W wrześniu 2012 roku Polska już po raz 20 weźmie udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa – największym w Europie wydarzeniu promującym zabytki.

cji Rady Europy, na której minister kultury Francji zaproponował zorganizowanie w całej Europie zainicjowanych we Francji w 1984 r. Dni Otwartych Zabytków. Wówczas po raz pierwszy bezpłatnie udostępniono zwiedzającym obiekty, do których dostęp dotychczas był ograniczony. Inicjatywa cieszyła się tak dużym zainteresowaniem, że w 1991 r. zainspirowała Radę Europy do ustanowienia Europejskich Dni Dziedzictwa.

Głównym celem Europejskich Dni Dziedzictwa jest promowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz przypominanie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej. Imprezy skierowane są do bardzo szerokiej i różnorodnej grupy odbiorców, co nadaje im wymiar uniwersalny. Właśnie takie inicjatywy sprawiają, że idea EDD zyskuje nowych zwolenników, stając się tym samym najważniejszym wydarzeniem kulturalnym Starożytności.

Pod wieloma względami edycja ta będzie wyjątkowa, będzie bowiem nawiązywała nie tylko do wydarzeń i miejsc, ale także do naszej bogatej tradycji.

tytenu. Z każdym rokiem imprezy organizowane w ramach EDD zyskują na popularności.

W obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa uczestniczą wszystkie państwa członkowie Rady Europy, w tym Polska, która włączyła się do tej akcji w 1993 r. Co roku we wrześniu organizatorzy udostępniają do zwiedzania szerokiej publiczności zabytki i miejsca kultury, przygotowują festyny, jarmarki, imprezy plenerowe, inscenizacje, turnieje rycerskie, wy-

źródło:
Narodowy Instytut Dziedzictwa
www.nid.pl

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA W KOŁOBZEGU

MUZEUM ORĘŻA POLSKIEGO ZAPRASZA DO UCZESTNICZENIA
W PROGRAMIE EDD 2012:

8 września 2012 – sobota, godz. 11.00-16.00

OD MYŚLI DO DZIEŁA

– tajemnica warsztatu artysty rzeźbiarza

podróż studyjna szlakiem prac Romualda Wiśniewskiego w Powiecie Kołobrzesckim.
ZBIORKA: godz. 11.00,

Oddział Historii Miasta ul. Armii Krajowej 13

Uczestnictwo bezpłatne

(prosimy o wcześniejsze zgłoszenie udziału)
edukacja@muzeum.kolobrzeg.pl,
tel. 94 35 252 53 w.14)

16 września 2012 – niedziela, godz. 12.00-16.00

TAJEMNICE SPOD PANCERZA

– prezentacja silników z najpopularniejszych czołgów II wojny światowej: niemieckiego PzKpfw IV auf.J (Panzer IV) oraz radzieckiego T-34.

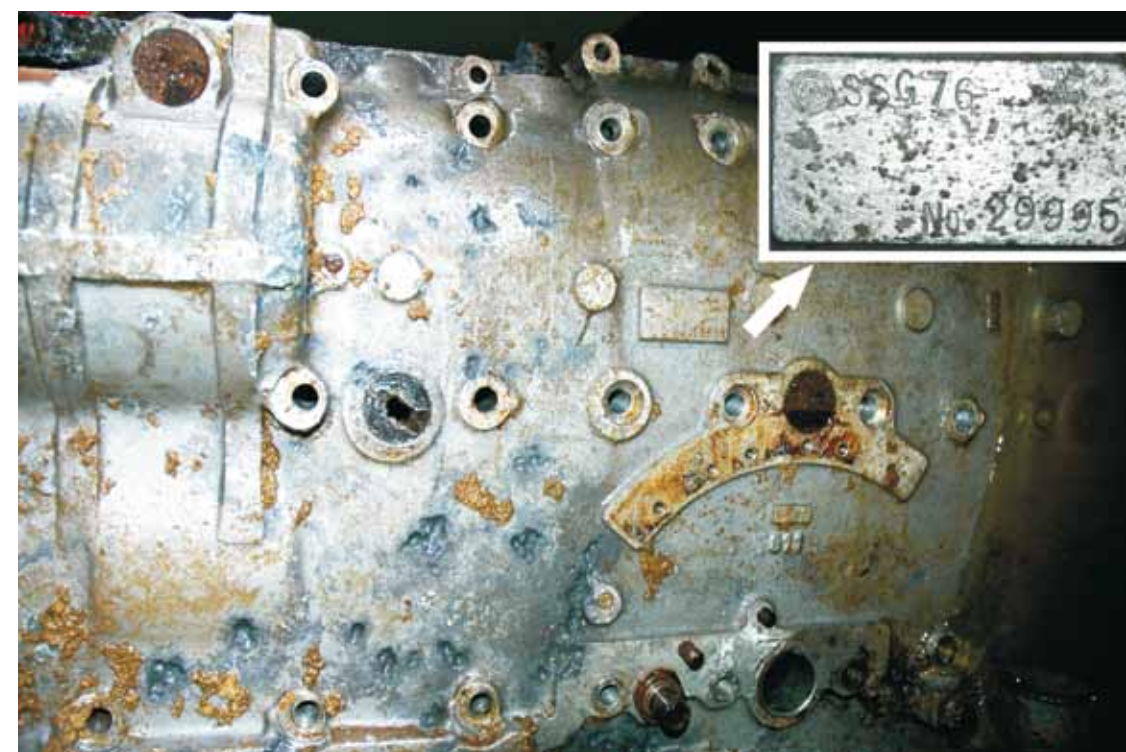
WOJSKO OD KUCHNI

– tajemnice codzienności, pokazy i warsztaty edukacyjne

Oddział Dzieje Oręża Polskiego, ul. ppor. Emilii Gierczak 5

WSTĘP BEZPŁATNY

Więcej informacji: www.muzeum.kolobrzeg.pl

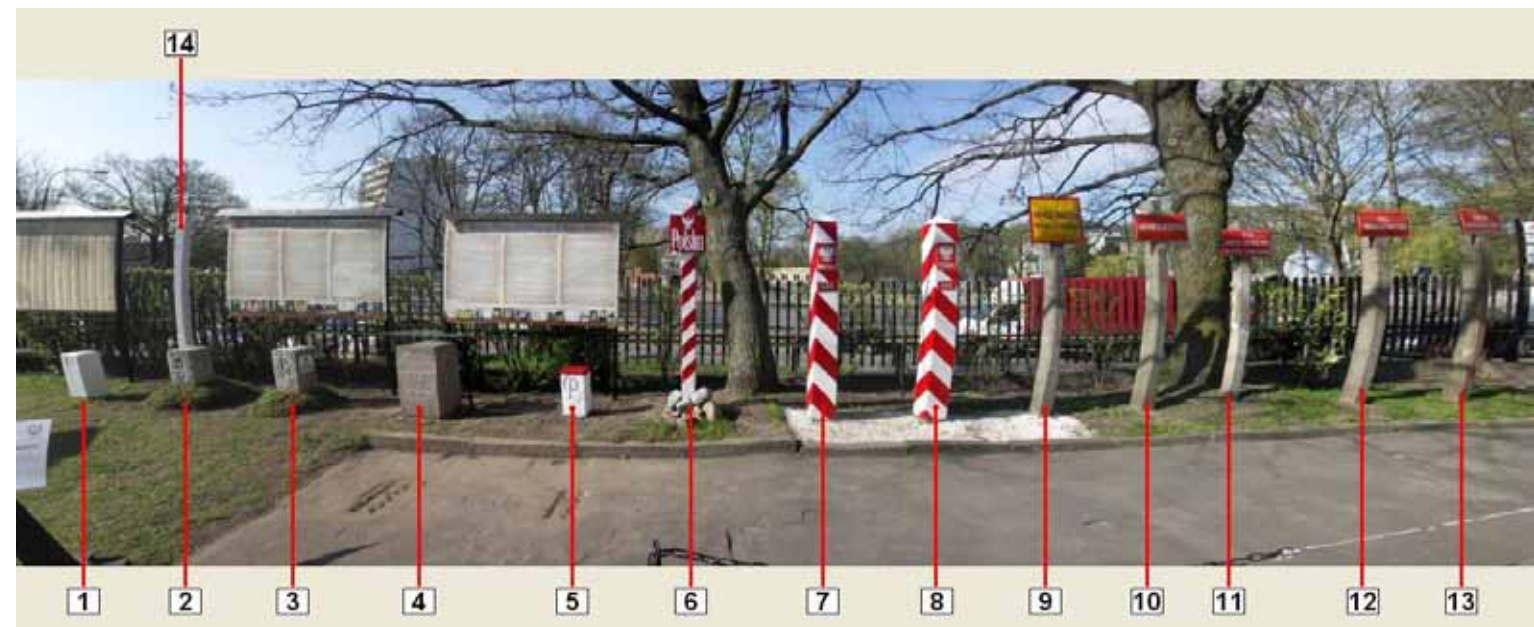

Fragment silnika czołgu PzKpfw w trakcie konserwacji, widoczna tabliczka znamionowa ze znakiem odbioru wojskowego WA, znakiem firmy Maybach i numerem SSG76 29995.

Aleja polskich formacji granicznych

W dniu 31 marca 2011 r. Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu zawarło porozumienie o współpracy z Komendą Główną Straży Granicznej. Z ramienia muzeum umowę podpisał dyrektor Paweł Pawłowski, a z ramienia KG Straży Granicznej płk Krzysztof Gawęda – dyrektor Biura Ochrony Informacji Niejawnych KG SG. Celem porozumienia jest propagowanie w społeczeństwie wiedzy o polskich formacjach chroniących granicę państwa. Również ochrona i przechowanie dla przyszłych pokoleń zabytków związanych z tym aspektem działalności państwa, w tym również polskich, historycznych znaków granicznych. Zawarte porozumienie przyniosło wymierne efekty w postaci utworzone-

go na wystawie plenerowej lapidarium znaków granicznych, które wkrótce przemianowano na Aleję polskich formacji granicznych. W ubiegłym roku funkcjonariusze i pracownicy Archiwum SG w Szczecinie wspólnie z pracownikami muzeum postawili 10 znaków granicznych. W tym roku aleja wzbogaciła się o kolejne, cztery znaki. Ponieważ wystawa ma spełniać również funkcje edukacyjne lapidarium uzupełniono o trzy tablice: „Oznakowanie granic II Rzeczypospolitej”, „Granice Państwa Polskiego po II wojnie światowej” (postawione w 2011 r.) oraz opracowaną przez Archiwum SG tablicę wykonaną w br. pt. „Polskie Formacje Graniczne 1918-1991”

Obecnie w Alei znajdują się następujące znaki graniczne:

- **1.** Pośredni kamień graniczny o numerze 14/12 z przedwojennej granicy polsko-czechosłowackiej. Był to kamień pośredni, 14. odcinka, X sekcji tej granicy. Kamień ten ustawiony został w latach 1923 – 1924 na Poloninie Bukowskiej w Bieszczadach. Nie usunięty po II wojnie światowej pełnił rolę punktu środkowego, tzw. centra, znaku granicznego nr 165 na nowo wytyczonej granicy polsko-radzieckiej. Kamień ten jako centr przestał pełnić swoją rolę w 1960 roku, kiedy to został wykopany przez żołnierzy WOP przy okazji wymiany drewnianych słupów granicznych na betonowe. Jego miejsce zajął betonowy słupek poligonowy. Kamień ten do roku 2010 leżał u podstawy polskiego słupa granicznego nr 165. Został on podarowany przez funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Ustrzykach Górnych (Bieszczadzki Oddział SG) badaczowi dawnych granic Bogusławowi Tomaszewskiemu w podziękowaniu za jego wkład w upowszechnienie wiedzy o przedwojennych znakach granicznych. Pan B. Tomaszewski w roku następnym przekazał kamień graniczny nr 14/12 do Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie z prośbą o umieszczenie go w lapidarium kamieni granicznych. W kwietniu 2012 roku kamień ten zasilił istniejące pod nazwą „Aleja polskich formacji granicznych” lapidarium.
- **2.** Tzw. normalny kamień graniczny z przedwojennej granicy polsko-niemieckiej. Kamień ten znajdował się pierwotnie na kaszubskim od-

- **3.** Jw. Oba kamienie graniczne (2 i 3) od roku 2011 są częścią „Aleji polskich formacji granicznych”. Namalowane na nich numery „B 049” i „B 050” oznaczają 49. i 50. znak graniczny sekcji „B”. Kamienie graniczne o tych numerach zlokalizowane były na północ od wsi Smolniki, gmina Sierakowice.
- **4.** Główny kamień graniczny, tzw. wersalski, depozyt Muzeum Narodowego w Szczecinie.
- **5.** Pośredni kamień graniczny z przedwojennej granicy niemiecki-czechosłowackiej. Po wojnie literę „D” – Niemcy przekuto poprzez dodanie onka w literę „P” – Polska. Kamień ten pochodzi z odcinka granicy położonego na południowo-zachód od Raciborza. Jako uszkodzony przeznaczony został do zniszczenia, staraniem pracownika Archiwum SG w Szczecinie pana Miłosa Filipowiaka przekazany w 2012 roku przez Śląski Oddział Straży Granicznej do tegoż Archiwum, w tym samym roku zasilił zbiór przedwojennych znaków granicznych „Aleji polskich formacji granicznych”.
- **6.** Replika jednego z pierwszych polskich słupów granicznych ustawionych na wschodnim brzegu rzeki Odry w lutym 1945 roku.
- **7.** Betonowy polski słupek graniczny z plastikową nakładką z granicy polsko-niemieckiej. Na słupie metalowe emaliowane tablice: z polskim orłem bez korony i z numerem 585. Słupek o tym numerze znajduje się nad Odrą na południowo-zachód od miejscowości Miesz-kowice, na zachód od miejscowości Porzecz.
- **8.** Betonowy polski słupek graniczny z plastikową nakładką z granicy polsko-niemieckiej. Na słupie zamocowane plastikowe tablice: z polskim orłem z koroną i z numerem 686. Słupek o tym numerze znajduje się nad Odrą na północ od wsi Zatoń Dolny. Plastikowe nakładki montowane są, począwszy od granicy polsko-niemieckiej, na polskich słupach granicznych od grudnia 2005 roku.
- **9.** Tablica ostrzegawcza o treści „Granica Państwa / Przekraczanie zaborzone”. Tablicę tę przekazał na potrzeby lapidarium funkcjonariusz Placówki SG w Barcianach (Warmińsko-Mazurski Oddział SG) pan mjr Dorian Burzyło, granica polsko-rosyjska.
- **10.** Tablica ostrzegawcza o treści „Granica Państwa”. Tablica ta znajdowała się na granicy polsko-niemieckiej, na zachód od Szczecina.
- **11.** Tablica ostrzegawcza o treści „Pas Drogi Granicznej / Wejście zbrojone”. Tablica ta znajdowała się na granicy polsko-niemieckiej, na zachód od Szczecina.
- **12.** Tablica ostrzegawcza o treści „Pas Drogi Granicznej”. Tablica ta

ZNAKI GRANICZNE – obiekty wyznaczające przebieg granicy, określające przestrzeń danego państwa. Znaki graniczne przybierają formę monolitów, kamieni, słupów i słupków, płyt na skałach i korpusach jezdni, krzyżyków wykutych na skałach, boi na zbiornikach wodnych.

Na znakach granicznych umieszczone są symbole narodowe takie jak barwy narodowe i herby. Na wierzchniej części znaku umieszcza się często linię odwziewiającą przebieg granicy.

Wygląd polskich znaków granicznych uzależniony jest od umów dwustronnych. Granice z Niemcami, Ukrainą, Litwą i Rosją wyznaczają niewielkie monolity. Po ich obu stronach, 2,5 km od linii granicznej w głąb kraju znajdują się słupy graniczne (obeliski). Polskie słupy graniczne pomalowane są w ukośne biało-czerwone pasy, często umieszczany jest na nich herb Polski i numer kolejny. Na granicy z Czechami i Słowacją mają kształt białych prostokątnościaków, których górna część pomalowana jest na czerwono. Na ścianach zwróconych w stronę danego państwa umieszczone są oznaczenia literowe będące skrótem literowym nazwy państwa (P – dla Polski, C – dla Czech, S – dla Słowacji). Na wierzchniej stronie znaku znajduje się centr znaku i znaki kierunkowe jako wskazania dla znaków sąsiednich. Na południowej granicy znaki graniczne posiadają specjalną numerację w postaci ułamka. Główne znaki posiadają w liczniku cyfrę rzymską, którą oznakowany jest odcinek granicy (w przypadku granicy czeskiej od I do IV, a słowackiej od I do III), w mianowniku znajduje się cyfra arabska oznaczająca numer kolejny. W przypadku znaków pomocniczych w liczniku znajduje się numer znaku głównego, a w mianowniku numer kolejny znaku pomocniczego.

Kamień wersalski – główny kamień graniczny umieszczany na dawnej granicy polsko-niemieckiej. Nazwa pochodzi od umieszczenia na nim napisu „Versailles/28.6.1919” oznaczającego datę podpisania traktatu wersalskiego po zakończeniu I wojny światowej

W przypadku cieków wodnych lub suchych rowów znaki umieszczone są po obu stronach granicy i oznakowane tak jak nazywamy pośrednim. Przy przejściu granicy z odcinka wodnego na lądowy znak jednego z państw jest powtórzony i spełnia rolę znaku kierunkowego. Są to tzw. podwójne znaki graniczne

Betonowy słupek graniczny na polskiej granicy

Opracowanie:
Bogusław Tomaszewski,
Barbara Skomial

Cztery pory roku w Muzeum

Muzeum nigdy nie zasypia. Mimo że w miesiącach zimowych odwiedzin nieco mniej, właśnie wtedy trwa wyjątkowa praca nad przygotowaniem do kolejnego sezonu letniego, który dla kołobrzesckiej placówki wyznacza stały rytm aktywności.

Kto już w tym roku zwiedzał Oddział Dzieje Oręża Polskiego zapewne dostrzegł zmiany jakie muzealnicy przygotowali z myślą o pasjonatach historii. Największą od ponad 30 lat operacją na ekspozycji plenerowej było przestawienie całej artylerii, samolotów i pojazdów opancerzonych. Zwrócone są teraz w kierunku wejścia, pod kątem 45 stopni w stosunku do traktów pieszych, co umożliwia im lepszy ogląd. Zwiększa to perspektywę i nadaje ekspozycji dynamiki. Warto w tym miejscu dodać, że wcześniejsze ustawienie było zbliżone do norm jakie stosowano w parkach maszyn na terenie jednostek wojskowych. Obecnie kieruje uwagę zwiedzających na detale i zwiększa pole ich widzenia. Dodatkową korzyścią jest lepsze zagospodarowanie i tak skromnej w porównaniu do potrzeb powierzchni ekspozycyjnej.

Powiększyła się kolekcja kamieni granicznych z największą atrakcją – kamieniem wersalskim, który został wypożyczony z Muzeum Narodowego w Szczecinie. Pojawiły się także nowe nabytki: transporter BRDM 2 do roz-

poznawania skażeń chemicznych, oraz samochód propagandowy Nysa 522 z kompletnym wyposażeniem!

Dzięki akcji wolontariatusy i osób skupionych w Towarzystwie Przyjaciół Muzeum, działo samobieżne SU 76, transporter BTR 40 oraz wszystkie elementy kolekcji morskiej zostały odświeżone i na nowo pomalowane wg kolorystyki z czasów służby. Warto zauważyć trwający i żmudny proces estetyzacji całego terenu Muzeum. Wymalowano ścianę od strony ul. Narutowicza, pomalowano całe ogrodzenie, ławki i ramy okienne w XVII-wiecznej przybudówce kamienicy kupieckiej. Tereny zielone na bieżąco są pielęgnowane wrażliwą ręką muzealnego ogrodnika – Pana Krystyna Szustka.

Przed nami z pewnością jeszcze wiele pracy nad powtarzalnym procesem rewitalizacji wszystkich muzealiów z ekspozycji na wolnym powietrzu. Ale mamy świadomość celu, który codziennie przyświeca nam, kiedy przekraczamy progi naszego Muzeum.

Paweł Pawłowski

Nowy nabytek – transporter opancerzony BRDM-RS2 ustawiany na ekspozycji plenerowej.

Muzealia w nowej aranżacji.

Samolot SU-22 prezentuje widzom swój profil.

Wóz propagandowy na podwoziu samochodu ZSD Nysa 522

Samochód ZSD Nysa 522 jest jednym z najbardziej „kulturowych” pojazdów okresu PRL. Zaprojektowany i produkowany w Polsce w latach 1964-1994, w ilości ponad 100.000 egzemplarzy, stanowił nie tylko hit na rynku krajowym (największe zainteresowanie odnotowano w latach siedemdziesiątych), ale także był eksportowany do wielu państw świata, w tym „zachodnich” – Belgii czy Repu-

bliki Federalnej Niemiec. Wersja „propagandowa” stanowiła modyfikację wyposażoną w przedział operatora-nadawcy, dodatkowy agregat prądowy oraz zestaw nagłaśniający ATL 2/3 z charakterystycznymi megafonami zainstalowanymi na dachu. Wozu tego typu wykorzystywane były zarówno w Wojsku Polskim, jak i Milicji Obywatelskiej, między innymi podczas rozpędzania demonstracji. W armii przydzielano je najczęściej do sekcji polityczno-wychowawczych pododdziałów.

Rakietowy pocisk przeciwlotniczy klasy ziemia-powietrze Strzala-2M

Rakietowy pocisk przeciwlotniczy klasy ziemia-powietrze Strzala-2M (kod NATO - „Grail”) opracowany został w ZSRR i od 1968 r. wszedł do arsenali państw Układu Warszawskiego oraz krajów satelickich. Stanowił odpowiedź na podobny rodzaj broni wprowadzonej na wyposażenie Armii Stanów Zjednoczonych trzy lata wcześniej. Debiut bojowy rakiet miał miejsce na Bliskim Wschodzie, podczas walk egipsko-izraelskich w roku 1969. Ze względu na swoją uniwersalność (mógł być odpalany zarówno z pojedynczych, ręcznych wyrzutni, jak i wieloprowadnicowych zestawów montowanych na przykład na jednostkach pływających), znalazł szerokie zastosowanie w systemach obrony przeciwlotniczej tzw. bloku wschodniego. W wielu państwach świata, niegdyś powiązanych zależnościami z Moskwą, wykorzystywany jest do dnia dzisiejszego. W Wojsku Polskim aktualnie trwa proces wymiany Strzala-2M na nowocześniejsze pociski typu „Grom”. Pojedyncza, wyposażona w cztery prowadnice wyrzutnia rakiet Strzala-2M znajduje się na wyposażeniu okrętu muzealnego ORP „Władysławowo”.

Operacja przestawiania artylerii pod kątem 45 stopni.

Kołowy transporter opancerzony BTR-40

Kołowy transporter opancerzony BTR-40 został zaprojektowany w ZSRR. Produkowano go w latach 1948-1960 w fabryce GAZ w Gorkim, jako podwozie wykorzystując samochód ciężarowy GAZ-63. Był to podstawowy rodzaj lekkiego wozu rozpoznawczego, przystosowanego do montażu radiostacji lub zestawów wykrywania skażeń, wykorzystywanego przez Armię Radziecką i jej sojuszników w latach pięćdziesiątych. Eksportowano go między innymi do Chin, Indonezji czy na Kubę. Uczestniczył w większości lokalnych konfliktów zbrojnych okresu tzw. zimnej wojny, w wielu krajach azjatyckich czy afrykańskich wykorzystywany jest bojowo do dnia dzisiejszego. W Wojsku Polskim BTR-40 był pośrednikiem transporterów rodziny BRDM oraz, produkowanych na Węgrzech, FUG. Po wycofaniu ze służby liniowej wiele maszyn trafiło do pododdziałów sztabowych zwłaszcza w jednostkach rakietowych.

Zestaw rozpoznawania skażeń na kołowym transporterze opancerzonym BRDM-2

Produkowany w latach 1963-1989 transporter opancerzony BRDM-2 jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych pojazdów wojskowych okresu tzw. zimnej wojny. Jego zmodyfikowane wersje do dnia dzisiejszego uczestniczą w konfliktach zbrojnych i stanowią element arsenału wielu państw świata. Jednym z kilkunastu wariantów tego wozu jest zestaw rozpoznawania skażeń BRDM-2RS. Oprócz standardowego wyposażenia pozwalającego załogę na realizację zadań związanych ze zwiadem, wyposażony został w przyrządy pomiarowe, w tym rentgenoradiometr, pozwalające na wykrycie zagrożenia związanego z bronią masowego rażenia, w tym oddziaływaniem promieniotwórczym oraz przesyłanie odpowiednich sygnałów zarówno na postój, jak i w czasie przemieszczania się z prędkością 15-30 km/h. Mało kto wie, że tego rodzaju pojazdy stosowano także do badań meteorologicznych. Z tyłu pancerna znajdują się charakterystyczne podajniki-wyrzutnie chorałówek, którymi oznaczano obszar zagrożenia. W wieży, w miejscu standardowego wielkokalibrowego karabinu maszynowego 14,5 mm KPWT zainstalowany był czołgowy karabin maszynowy 7,62 PKT.

Muzeum w Gozdowicach

Po roku starań i przygotowań kołobrzskie Muzeum we współpracy z Urzędem Marszałkowskim, Gminą Mieszkowice oraz Starostwem Powiatowym w Gryfinie odnowiło wystawę, tworzącą 47 lat temu w Muzeum Pamiątek Wojsk Inżynieryjnych

1 Armii Wojska Polskiego. W 2012r. podczas obchodów 67. rocznicy Forsowania Odry, uroczyste otwarto wystawę w nowej aranżacji, oddając tym samym hołd uczestnikom walk w kwietniu 1945 oraz twórcom pierwszej ekspozycji.

Siedziba Muzeum Pamiątek Wojsk Inżynieryjnych 1 AWP w Gozdowicach

W Rejonie Pamięci – 21 kwietnia 2012 r. odbyły się uroczyste wojewódzkie obchody 67. rocznicy forsowania Odry: złożono kwiaty w Chlebowie, Gryfinie, Chojnie i Osinowie Dolnym. Msza święta odprawiona przez ks abp Andrzeja Dziegę oraz apel poległych odbyły się na Cmentarzu Wojennym w Starych Łysogórkach. Pod Pomnikiem Saperów w Gozdowicach złożono kwiaty i oddano hołd żołnierzom wojsk inżynieryjnych. W tym roku dodatkowym wydarzeniem było uroczyste otwarcie nowej wystawy w Muzeum Pamiątek Wojsk Inżynieryjnych 1 Armii Wojska Polskiego w Gozdowicach. W wernisażu uczestniczyli: gen bryg Bogusław Bębenek – szef Wojsk Inżynieryjnych RP, gen bryg Ireneusz Bartniak – dowódca 12 Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej, Wojciech Dróżdz – Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego, Ryszard Micko – Wicewojewoda Zachodniopomorski,

Wojciech Konarski – Starosta Gryfiński oraz Burmistrz Mieszkowice – Andrzej Salwa.

Pracownicy Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu wykonali nową aranżację wystawy utworzonej 47 lat temu przez żołnierzy z jednostek saperów pod kierownictwem mjr Konstantego Machajskiego z WSOWL w Wrocławiu. Autorem projektu i scenariusza nowej wystawy jest Paweł Pawłowski – dyrektor kołobrzskiego Muzeum. Dokonane zmiany to m.in. odświeżenie i nowa aranżacja sal i ekspozycji, montaż nowego oświetlenia, tablice przygotowane w trzech wersjach językowych oraz estetyzacja siedziby muzeum. Zaprezentowana wystawa jest dopiero pierwszym etapem rewitalizacji muzeów nadodrzańskich. Budynki Muzeum Saperów w Gozdowicach czeka jeszcze generalny remont oraz konserwacja sprzętu na ekspozycji plenerowej. Drugie Muzeum – Pamiątek 1 Armii Wojska

Nową wystawę uroczyste otwierał Marszałek Zachodniopomorski Wojciech Dróżdz

II wojny światowej i ustanowieniu granic na Odrze, mieszkańcy tych terenów wciąż próbują adaptować swoje „małe ojczyzny” na Pomorzu, gdzie w kulturowym tyglu miesza się tradycje wikingów, słowiańskie, duńskie, szwedzkie, pruskie, francuskie i niemieckie. Wystawa w Gozdowicach powstała przy pomocy finansowej Gminy Mieszkowice, Zachodniopomorskiego Urzędu Marszałkowskiego oraz Powiatu Gryfińskiego. W porządkowaniu siedziby i terenu muzeum pomagali pracownicy Zakładu Usług Komunalnych w Mieszkowicach.

Z żalem przypominamy że 20 lipca 2012 r. odszedł po ciężkiej chorobie pan **Andrzej Kraska**. Kołobrzezanin, dzięki któremu nasze Muzeum miało możliwość nawiązać współpracę i wesprzeć Muzeum Pamiątek Wojsk Inżynieryjnych 1 Armii WP w Gozdowicach. Poznaliśmy się podczas podróży historycznej do Rejonu Pamięci Narodowej w kwietniu 2011 r. To spotkanie zainspirowało nas do rewitalizacji wystawy w Muzeum Saperów w Gozdowicach oraz utworzenia szlaku tematycznego: Zachodniopomorskie Muzea Wojskowe na Szlaku 1 Armii WP.

Pan Andrzej Kraska był jednym ze współtwórców wystawy poświęconej saperom z 1 Armii Wojska Pol-

Andrzej Kraska podczas swojej ostatniej podróży do Gozdowic

skiego i forsowania Odry w 1945 r. Jako żołnierz odbywający w 1965 roku zasadniczą służbę wojskową w Kompanii Dowodzenia Brygady Saperów JW 2241 w Szczecinie-Podjuchach, został oddelegowany na Nadodrzie do tworzenia muzeum wojsk inżynieryjnych w niewielkim budynku w Gozdowicach. Po uroczystym otwarciu w 20. rocznicę Forsowania Odry (20 kwietnia 1965 r.), starszy szeregowy Andrzej Kraska pełnił funkcję pierwszego opiekuna Muzeum.

(MM)

W wernisażu 21 kwietnia 2012 r. wziął udział gen bryg Bogusław Bębenek – szef Wojsk Inżynieryjnych

MIG-19P nowe oblicze myśliwca

8 września 2012 r., podczas święta 31 bazy Lotnictwa Taktycznego w Poznaniu – Krzesinach, zostanie zaprezentowany eksponat z kolekcji kołobrzskiego Muzeum. Prezentacji dokonają pasjonaci ze Stowarzyszenia Miłośników Lotnictwa działającego przy 31 błt, którzy od ponad roku spędzali wszystkie wolne chwile na całkowitej renowacji i konserwacji odrzutowca.

Samolot MiG-19P, jednomiejscowy, naddźwiękowy myśliwiec przechwytyjący o metalowej konstrukcji i silnym skosie skrzydeł do tyłu. Wprowadzony na uzbrojenie polskich pułków myśliwskich w 1959 r. Był to pierwszy samolot naddźwiękowy w lotnictwie polskim mogący przekraczać prędkość dźwięku w locie poziomym. Użytkowane dosyć krótko, do 1963 r. Po czym zaczęto je zastępować nowocześniejszymi Migami 21F.

Jest to już drugi samolot objęty opieką przez pasjonatów z Krzesin w ramach programu Honorowej Adopcji Zabytków. W ubiegłym roku mogliśmy podziwiać ich zaangażowanie w remont samolotu LIM-2, który po 30 latach prezentowania na ekspozycji plenerowej, przybył w czerwcu 2011r w zupełnie nowej odsłonie. MiG-19, zdemontowany w listopadzie 2010r, został przetransportowany na teren jednostki woj-

Muzealny samolot MiG-19 oczekuje na końcowy etap renowacji

Miłośnicy lotnictwa z 31 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Poznaniu

MiG-19 został rozebrany na części pierwsze i poddawany konserwacji

Ekspozowany w Kołobrzegu egzemplarz o numerze fabrycznym 62-0728 był używany w lotnictwie polskim do 1976 r. i latał z numerem bocznym 728. Po wycofaniu ze służby został przekazany przez jednostkę Lotnictwa Myśliwskiego do zbiorów muzeum 25 października 1977 r.

MiG-19

DANE TECHNICZNE
Napęd Tumanski RD-9
Ciąg 2 x 25,48 kN
WYMIARY
Rozpiętość 9,0 m Długość 13,02 m
Wysokość 3,88 m
Powierzchnia nośna 25 m²
MASA
Własna 5200 kg Użyteczna 2228 kg
Startowa 9100 kg
OSIĄGI
Prędkość maks. 1432 km/h
Pułap 17250 m
Zasięg 1910 km
Długość trwania lotu 2,5h

skowej w Poznaniu-Krzesinach, gdzie rozebrany do części pierwszych przeszedł szereg prac renowacyjnych, konserwacyjnych i uzupełniających.

Najwięcej czasu i pracy poświęcono na czynności związane z uzupełnieniem brakujących i uszkodzonych elementów, oraz przygotowaniem samolotu do renowacji - usuwanie starej powłoki lakierniczej, piaskowanie powierzchni płatowca (szpachlowanie, szlifowanie) i wyposażenia kabiny (odtworzenie tablicy przyrządów, uzupełnienie brakujących lub zniszczonych zegarów, wstawienie nowego fotela pilota) oraz odnowienie i konserwacja podwozia.

Regeneracja i konserwacja uzbrojenia samolotu oraz elementów wyposażenia tablic przyrządów pokładowych, wykonanie opisów elementów wyposażenia energetycznego kabiny samolotu, naniesienie nowego poszycia na kłapy samolotu – to niektóre z prac, jakie należało wykonać, by po ich skończeniu połączyć wszystkie elementy w jedną całość, dokonać montażu uzbrojenia, wykonać od-

MiG-19

Myśliwski samolot odrzutowy skonstruowany w latach 50-tych XX wieku w biurze konstrukcyjnym **Artema L. Mikojana i Michaiła J. Gurewicza**, zdolny był do wykonywania zadań w nocy oraz w trudnych warunkach atmosferycznych. Samolot otrzymał oznaczenie I-360. Jego prototypem był SM-2. Wersja **MiG-19P** wyposażona została w pokładową stację wykrywania i celowania RP-5. Samolot przeznaczony był do przechwytywania samolotów przeciwnika przy współpracy z naziemnymi stacjami radiolokacyjnymi. Urządzenie RP-5, o dużym zasięgu, pozwala na wykrycie celów znajdujących się w przedniej półsfery oraz na naprowadzenie samolotu na cel. Aby umieścić aparaturę radiolokacyjną, wprowadzono niezbędne zmiany konstrukcyjne. Przęd kadłuba MiG-19P

przedłużono o 0,9 m, usunięto działko kadłubowe NR-30. W przedzie przed kabiną pilota umieszczono bloki aparatury radiolokacyjnej. Zastosowanie aparatury radiolokacyjnej spowodowało konieczność dokonania zmian w wyposażeniu kabiny pilota i instalacjach samolotu. MiG-19P mógł być używany zarówno do przechwytywania, jak również do operacji wsparcia ogniem wojsk lądowych. Wyposażony w 2 działka NR-30 kal. 30 mm zabudowane w przykadłubowej partii obu połówek skrzydła, dwie wyrzutnie ORO-57K z 8 niekierowanymi pociskami rakietowymi S-5. Obecnie zachowały się tylko trzy muzealne samoloty MiG-19: w kołobrzskim Muzeum Oręża Polskiego (MiG-19P nr 728), w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie (MiG-19PM nr 905), oraz jako pomnik na terenie dawnych koszar 28 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego przy lotnisku w Stupsku - Rędzikowie (MiG-19PM nr 908- nowy numer 1952).

tluszczenie i ostatecznie pomalować jego powierzchnię i zamontować wyposażenie kabiny.

Warto dodać, iż pasjonaci poświęcili naszemu MiG-owi blisko 5.400 roboczogodzin, kosztem czasu wolnego i własnych środków.

Malwina Markiewicz
fot.: **Paweł Pawłowski**

GAZETA MUZEALNA

Redaktor naczelny: Paweł Pawłowski
Redaktor wydania: Malwina Markiewicz

Wydawca: Muzeum Oręża Polskiego, 78-100 Kołobrzeg, ul. Armii Krajowej 13, www.muzeum.kolobrzeg.pl, e-mail: muzeum@muzeum.kolobrzeg.pl
Nakład: 10.000 egz.

Fotografie z archiwum: Muzeum Oręża Polskiego
Druk: Agora SA – Drukarnia Pila, 64-920 Pila, ul. Krzywa 35
Projekt i przygotowanie do druku: Studio Graficzne Dorota Lesiak, dor.lesiak@gmail.com

WYDAWNICTWO ZREALIZOWANO PRZY POMOCY FINANSOWEJ GMINY MIASTO KOŁOBZEG

MUZEUM ORĘŻA POLSKIEGO W KOŁOBRZEGU

Zapraszamy do odwiedzania nas przez cały rok!

Oddział Dzieje Oręża Polskiego

Museum of Polish Arms / Polnische Waffen Museum ul. Emilii Gierczak 5

01.05 - 31.08 = codziennie 10.00 - 18.00 / open daily/geöffnet taglich

01.09 - 30.04 = Wt - Nd 10.00 - 16.00 / Tu - Su/Die - So

Chronologiczna prezentacja dziejów oręża od średniowiecza do współczesności.
Wystawy stałe: DZIEJE ORĘŻA POLSKIEGO, ZAŚLUBINY Z MORZEM, ARCHEOLOGIA
PÓL BITEWNYCH, wystawa czasowa: BÓJ O KOŁOBRZEG 1945-2010

Oddział Historii Miasta

History of the Town/ Der Stadtgeschichte

01.05 - 31.08 = Wt - Nd 10.00 - 18.00 / Tu - Su/Die - So

01.09 - 30.04 = Wt - Nd 10.00 - 16.00 / Tu - Su/Die - So

Empirowy Pałac Braunschweigów, Biblioteka Muzealna
wystawy stałe: DZIEJE KOŁOBRZEGU, ZBIORY METROLOGICZNE,
wystawa czasowa: NAVIGARE NECESSE EST

Kamienica Kupiecka

Medieval merchant's house/ Kaufmanisches Bürgerhaus

01.05 - 31.08 = codziennie 10.00 - 18.00 / open daily/geöffnet taglich

01.09 - 30.04 = Wt - Nd 10.00 - 16.00 / Tu - Su/Die - So

XV-wieczna kamienica - pierwsza siedziba kołobrzесьkiego muzeum
wystawa czasowa: MUNDUR W FILMIE

Cennik biletów / tickets

Normalny/adults/Normal	10 zł
Ulgowy/ Concession/Ermassigt	7 zł
Grupowy/Groups/Gruppen	6 / 7 zł
Rodzinny (2+2)/ Family/ Familien	25 zł
Plenerowy/open-air exhibition	4 zł
Przewodnik/ Guide/ Fuhrer	45 zł/godz/hour
Przewodnik angielski/niemiecki guide english/Fuhrer deutsch	60zł/ godz/hour
Lekcja muzealna/ workshop	4 zł / osoba/person
Mieszkańcy miasta i Powiatu -	6 zł

Rezerwacje dla grup / reservation for groups tel. + 48 94 352- 12- 88

ZOBACZ WIĘCEJ ZA MNIEJ PAKIET MUZEALNY

3 ODDZIAŁY:
bilet normalny: 20 zł
bilet ulgowy: 15 zł
bilet rodzinny(2+2): 45 zł

2 ODDZIAŁY:
bilet normalny: 15 zł
bilet ulgowy: 10 zł
bilet rodzinny (2+2):40zł
bilet grupowy: 10 zł/ 12 zł

Bilet zakupiony w jednym oddziale jest ważny 7 dni

Kołobrzесьki Skansen Morski Open-air maritime museum/ Freilicht Meeresmuseum
Plenerowa ekspozycja zabytków techniki morskiej: okręty ORP Fala, ORP Władysławowo, legendarny kontrtorpedowiec ORP Burza

Zapraszamy już wkrótce do zwiedzania

4.07 - 30.11.2012

MUNDUR W FILMIE

Nowa wystawa

Muzeum Oręża Polskiego, rejestrowane, 78-100 Kołobrzeg, Armii Krajowej 13
tel. 94 3525253, fax. 94 3525254, e-mail: muzeum@muzeum.kolobrzeg.pl

www.muzeum.kolobrzeg.pl